

Functie	Doel en de mate waarin de doelstelling is gehaald in % per 1 januari 1998	
	-/- minder dan 25 % van de watergangen voldoet aan de doelstelling - 25 - 50% van watergangen voldoet aan de doelstelling + 50 - 75 % van de watergangen voldoet aan de doelstelling ++ meer dan 75 % van de watergangen voldoet aan de doelstelling	
A. ECOLOGISCHE FUNCTIE		
	Minimumkwaliteit	-/-
	Biologisch gezond (Ecologische waterkwaliteitsklasse III)	-
	Drooglegging behorende bij de functie	++
	Voorwaarden minimumkwaliteit (waterdiepte)	-
	Natuurvriendelijk beheer oevers	+
	Natuurvriendelijke inrichting oevers	+
B. GEBIEDSGERICHTE FUNCTIES		
Natuurgebied	Ecologische waterkwaliteitsklasse IIIB/IIIA/II; ondergrens Chloride	-
	Natuurlijk peilverloop, afgestemd op natuurwaarden	++
	Natuurlijke oevers	++
	Tegengaan versnippering (verbindingzones) en inpassing in landschapsbeeld	-
ANL-gebied	Ecologische waterkwaliteitsklasse IIIB/IIIA; ondergrens Chloride	-
	Geen verdere peilverlaging anders compensatie	++
	Natuurlijke oevers	++
	Tegengaan versnippering (verbindingzones) en inpassing in landschapsbeeld	-
Ecologisch aandachtsgebied	Stand-still-beginsel/Ecologische waterkwaliteitsklasse IIIB/IIIA	-/-
	Aanwezige kwel handhaven	++
	Handhaven bestaande waterhuishoudkundige situatie voor begrensde relatienota en natuurontwikkelingsgebieden	++
Agrarisch gebied	Chloride-eis	++
	Tegengaan natuurlijke verzilting	++
	Handhaven bestaande waterhuishoudkundige situatie voor begrensde relatienota en natuurontwikkelingsgebieden	++
Stedelijk gebied	Binnen kleine marges regelen van het waterpeil	++
	Doorspoelmogelijkheden	+
Grondwaterbeschermingsgebied	Sanering bestaande lozingen en geen nieuwe lozingen	+
C. GEBRUIKSGERICHTE FUNCTIES		
Recreatiewater	Minimaal zwemwaterkwaliteit 2	++
	Doorzicht	-
	Peilbeheer, waterdiepte en stroming	++
	Toegankelijkheid oevers	++
Zwemwater	Minimaal zwemwaterkwaliteit 1	++
	Kwaliteitsdoelstellingen Wvo (o.a. doorzicht)	-/-
	Peilbeheer, waterdiepte en stroming	++
	Toegankelijkheid oevers	++
Viswater	Besluit kwaliteitsdoelstellingen Wvo (water voor karperachtigen)	-/-
	Peilbeheer, passeerbaarheid kunstwerken en voldoende waterdiepte	-
	Migratie- en vestigingsmogelijkheden voor vis	+
Vaarwater	Voldoende waterdiepte/afmetingen	++
	Oeverbescherming/aanlegplaatsen	++

Tabel 5.1: Realisatie van de doelstellingen

6 Milieubelastende stoffen

6.0 Algemeen

In hoofdstuk 6 worden de volgende tot het thema milieubelastende stoffen behorende beleidsproducten behandeld:

- Waterkwaliteitsmeting;
- Sanering waterbodems;
- Vergunningen en meldingen Wvo;
- Handhaving Wvo;
- Rioleringsbeleid;
- Transport van afvalwater;
- Zuivering van afvalwater;
- Verwerken en afzetten van slib.

6.1 Waterkwaliteitsmeting

Omschrijving

Het routine- en projectmatig onderzoek verrichten naar de kwaliteit van het oppervlaktewater en de waterbodern.

Doel

Tabel 6.1 geeft een overzicht van de doelen van het meetnet oppervlaktewater en het waterbodernonderzoek. Het doel van waterkwaliteitsmeting is hierbij uitgesplitst in drie doelen en diverse subdoelen.

Doel	Subdoel
Verkrijgen van inzicht in de actuele hoedanigheid van het oppervlaktewater en de waterbodern ten behoeve van:	Toetsing van de ecologische waterkwaliteitsdoelstelling (minimumkwaliteit)
	Toetsing van de doelstellingen die gekoppeld zijn aan de functies
	Het verkrijgen van inzicht in kortdurende variaties in ruimte en tijd
	Uitvoering van baggerwerken
	Calamiteiten, klachten en lozingen
Het verkrijgen van inzicht in de ontwikkeling van de water(bodem)kwaliteit op langere termijn, waarbij men moet denken aan:	Het opsporen van trends in de water(bodem)kwaliteit
	Het aantonen van effecten van maatregelen en van lozingen die al dan niet zijn toegestaan
	Het bewaken en opsporen van lozingen en diffuse verontreinigingen
Het verkrijgen van inzicht in de processen die in het oppervlaktewater en de waterbodern optreden en die de water(bodem)kwaliteit kunnen beïnvloeden	De kwaliteit van de waterbodern en de interactieprocessen tussen de waterbodern, het oppervlaktewater en waterorganismen
	De relaties tussen afbraak en BZV (biochemisch zuurstofverbruik), overstortfrequentie en waterkwaliteit, fosforbelasting en eutrofiëring, het effect van systeemvreemd water enz.

Tabel 6.1: Doel van het meetnet oppervlaktewater en het waterbodernonderzoek

Bestaand beleid

Sinds 1988 functioneert het meetnet in de huidige vorm. Jaarlijks worden ca. 400 wateren onderzocht. Het meetnet is verdeeld in drie typen meetnetten, te weten: een basismetnet, een periodiek meetnet en een projectmeetnet. Het totaal aan boezernwateren, grote en kleine wateren waarvan gegevens worden verzameld bedraagt ca. 700 per drie jaar. Hiermee wordt een representatief beeld voor het gehele gebied verkregen.

Het onderzoek naar de kwaliteit van het oppervlaktewater kan in de volgende categorieën worden

onderscheiden:

- Fysisch-chemisch onderzoek;
- Bacteriologisch onderzoek;
- Hydrobiologisch onderzoek.

Resultaten van het waterkwaliteits- en waterbodemonderzoek worden onder meer gebruikt voor het opstellen van kengetallen. Deze worden vervolgens getoetst aan de doelstellingen.

Naast de uitvoering van het waterkwaliteitsonderzoek verricht de waterkwaliteitsbeheerder onderzoek naar de kwaliteit van de waterbodem. Jaarlijks worden in opdracht van de waterkwantiteitsbeheerders ca. 300 waterbodemonsters verzameld en door het laboratorium van de waterkwaliteitsbeheerder geanalyseerd. Grotendeels betreft dit waterbodems die in onderhoud zijn bij de waterkwantiteitsbeheerders. Bij de monsternames gebruiken de waterschappen een gestandaardiseerde methode zoals omschreven in de nota "Uitwerking baggerbeleid II". Door alle analyses te laten coördineren door het laboratorium van de waterkwaliteitsbeheerder wordt de gewenste uniformering bereikt.

Nieuw beleid

Een aantal ontwikkelingen heeft consequenties voor de meetinspanningen, te weten:

- In het beleid van de waterschappen speelt het milieurendement van maatregelen een steeds grotere rol. Vooraf maken de waterschappen een inschatting van het milieurendement van een maatregel en achteraf worden de uitkomsten getoetst aan de verwachtingen. Hierdoor kunnen de waterschappen steeds doelmatiger maatregelen nemen. Het monitoren van maatregelen wordt dan ook steeds belangrijker.
- In West-Nederland wordt al enkele jaren gebruik gemaakt van provinciale beoordelingssystemen. Het meetnet van de waterkwaliteitsbeheerder is hierop afgestemd door aanpassing van de parameterkeuze. Recent zijn er in opdracht van de Stichting Toegepast Onderzoek Waterbeheer (STOWA) voor diverse watertypen ecologische beoordelingssystemen beschikbaar gekomen. Het rijk vraagt om toepassing van deze systemen voor de landelijke watersysteemrapportage. De provincies hebben recent gezamenlijk een project opgestart om te komen tot regionale watersysteemverkenningen. De vragen van rijk en provincie betekenen wijzigingen in het parameterpakket.
- De aandacht voor milieuvreemde stoffen in het oppervlaktewater neemt toe. Dit is onder andere ingegeven door de noodzaak om emissies van gewasbeschermings- en bestrijdingsmiddelen te beperken. Sinds 1998 verricht de waterkwaliteitsbeheerder routinematige metingen aan organofosforgewasbeschermingsmiddelen op advies van het RIZA. Daarnaast meet de waterkwaliteitsbeheerder diverse gewasbeschermings- en bestrijdingsmiddelen projectmatig vanuit het beleid voor diffuse bronnen. Ook voor andere stoffen neemt de behoefte toe om via stoffenbalansen meer inzicht op te bouwen in de lozings situatie. Voor een belangrijk deel betreft het stoffen afkomstig uit diffuse bronnen. Het opvullen van de leemten in kennis over milieuvreemde stoffen vraagt om aanpassingen van het parameterpakket met stoffen die meestal slechts tegen hoge kosten te bepalen zijn.
- Voor een aantal meren en plassen ontbreekt de kennis over de oorzaken van onvoldoende waterkwaliteit. Ook is er onvoldoende kennis over de te lage chloridegehalten in enkele natuurgebieden, die in potentie een uitstekende brakke waterkwaliteit zouden kunnen hebben.
- In 1993 heeft de Landbouwuniversiteit Wageningen (LUW) de geschiktheid van het fysisch-chemisch meetnet voor trendanalyse onderzocht en tevens gekeken naar eventueel overbodige meetpunten. Overbodige meetpunten waren na de aanpassing in 1988 niet meer aanwezig. Wel kwam de LUW met de aanbeveling om de meetfrequentie van enkele parameters te verhogen (b.v. fosfor). Invoering van verschillende meetfrequenties voor verschillende stoffen heeft echter organisatorische consequenties bij de uitvoering van het werk. In de planperiode zullen de consequenties nader uitgewerkt worden.

Bovengenoemde ontwikkelingen zullen aanpassingen van het meetnet oppervlaktewater vragen. Dit zal in de planperiode nader uitgewerkt worden. Voor het overige zal het huidige beleid worden gehandhaafd.

Realisatie

In de planperiode zullen de meetinspanningen aangepast worden, om tegemoet te komen aan de hiervoor beschreven ontwikkelingen.

Consequenties

Eventuele financiële consequenties van de aanpassing van de meetinspanningen zullen worden verwerkt in het meerjarenplan van de waterkwaliteitsbeheerder.

6.2 Sanering waterbodems

Omschrijving

Saneringsspecie is (ernstig) verontreinigde specie die gelegen is buiten het vaarwegprofiel of de legger- of keurmaten, en die vanwege risico's voor volksgezondheid, milieu of verspreiding verwijderd dient te worden. Sanering van waterbodems is het nemen van maatregelen om genoemde risico's tot een aanvaardbaar niveau terug te brengen. Specie gelegen binnen legger- of keurmaten, is onderhoudsspecie en dient in beginsel door en voor rekening van de onderhoudsplichtige verwijderd te worden (zie paragraaf 8.2).

Doel

Het primaire doel van waterbodemsanering is het wegnemen van risico's voor volksgezondheid, verspreiding en/of milieu. Waterbodemsanering heeft verder tot doel om de minimumkwaliteit voor water en waterbodem te behalen behorende bij de ecologische functie van het oppervlaktewater.

Bestaand beleid

In het IWBP vormde de Interimwet Bodemsanering (IBS) het kader voor het saneringsbeleid van waterbodems. De provincie en gemeente hadden de zorg voor de sanering van verontreinigde land- en waterbodems. Vooruitlopend op de inwerkingtreding van de Wet bodembescherming (Wbb) is in het IWBP een proefproject waterbodemsanering opgenomen, alsmede een afspraak voor het opnemen van potentiële locaties door de waterkwaliteitsbeheerder voor het provinciale saneringsprogramma.

Nieuw beleid

In 1994 is de saneringsregeling uit de IBS in de Wet bodembescherming opgenomen. De Wbb vormt nu het wettelijk kader voor die gevallen waarin de functionele eigenschappen van de waterbodem voor mens, plant of dier ernstig verminderd zijn of dreigen te verminderen. De Wbb bevat onder meer regels voor het onderzoek en de verwijdering van saneringsspecie.

De concentraties van verontreinigende stoffen in de waterbodem zijn bepalend voor de ernst van de verontreiniging. De ernst van de verontreiniging wordt bepaald op basis van normeringssysteem uit de Evaluatienota Water. Wanneer de interventiewaarden overschreden worden (en er dus sprake is van klasse 4 specie) is sprake van een ernstig geval van verontreiniging. Op grond van de Wbb is er voor deze gevallen sprake van een saneringsnoodzaak. Ingrijpen is op enig moment geboden.

De Wbb maakt onderscheid in urgente en niet-urgente gevallen van bodemverontreiniging. Dit onderscheid is gebaseerd op de actuele risico's voor de mens, de actuele risico's voor plant of dier (het ecosysteem) en op het actuele verspreidingsrisico's. Een geval van ernstige bodemverontreiniging is urgent als er voor tenminste één van de drie aspecten (mens, ecosysteem of verspreiding) sprake is van een actueel risico. De mate van urgentie bepaalt mede het tijdstip van sanering.

Potentiële saneringslocaties doorlopen een onderzoekstraject waarin de omvang en risico's van de locaties onderzocht worden. Dit zijn het oriënterend en het nader onderzoek. Wanneer sprake is van een ernstig geval van verontreiniging wordt een saneringsonderzoek gestart. Nagegaan wordt hoe de locatie gesaneerd kan worden en wat de kosten en effecten van sanering zijn. In het saneringsplan geeft de waterkwaliteitsbeheerder aan op welke wijze en tot hoever gesaneerd gaat worden. Dit laatste wordt de saneringsdoelstelling genoemd. Het saneringsplan wordt ter goedkeuring aan de provincie voorgelegd.

Op 1 augustus 1997 is de Wbb uitgebreid met regels voor de sanering van regionale waterbodems. Met deze uitbreiding is formeel een plaats ingeruimd voor de waterkwaliteitsbeheerder. Deze moet zorg dragen voor onderzoek en sanering van waterbodems waarvoor een saneringsnoodzaak geldt. De waterkwaliteitsbeheerder gaat na welke locaties onder de Wbb vallen, initieert daarbij

onderzoeken en voert de eventuele sanering van waterbodems uit. De waterkwaliteitsbeheerder legt aan de provincie verantwoording af over de resultaten van de uitgevoerde saneringen en de besteding van de toegekende Wbb-gelden.

In Zuid-Holland Zuid is waterbodemsanering één van de maatregelen om de doelstellingen van het IWBP 2 te realiseren. Dat betekent dat waterbodemsanering geen doel op zich is, maar een maatregel die wordt ingezet wanneer sprake is van voldoende milieurendement. Dit kan betekenen dat een ernstige verontreiniging voorlopig niet gesaneerd wordt vanwege een te laag milieurendement. Te denken valt aan gevallen waarbij de bron nog aanwezig is, niet-urgente gevallen en gevallen met beperkte actuele risico's. Ook kan het zijn dat in vergelijking tot het saneren van een waterbodem, andere maatregelen tot een hoger milieurendement leiden.

Gezien de hoge kosten die gemoeid zijn met waterbodemsanering, is de verwachting dat sanering vooral zinvol is in de volgende situaties:

- daar waar sprake is van hoge risico's;
- daar waar de waterbodem het enige knelpunt is om de doelstellingen voor het betreffende water te realiseren;
- wanneer waterbodemsanering een onderdeel vormt van een maatregelenpakket dat ingezet wordt om de doelstellingen in een bepaald water te realiseren (bijvoorbeeld in gebiedsgerichte projecten).

De hoeveelheid saneringsspecie in Zuid-Holland Zuid is gering. De meeste specie is onderhoudsspecie of specie die niet ernstig verontreinigd is. Daarbij komt dat een deel van de bekende verontreinigde locaties vanuit het land verontreinigd zijn en dus onderdeel uitmaken van landbodemverontreinigingen. Deze gevallen vallen buiten de verantwoordelijkheid van de waterkwaliteitsbeheerder omdat de provincie daar bevoegd gezag is.

Realisatie

In de planperiode zal de waterkwaliteitsbeheerder op beperkte schaal middelen inzetten om waterbodems te saneren. De nadruk zal liggen op oriënterende onderzoeken om potentiële saneringslocaties beter in beeld te krijgen. Daarnaast worden nadere onderzoeken opgestart in die situaties waar een voldoende hoog milieurendement te verwachten is.

In het meerjarenplan van de waterkwaliteitsbeheerder zijn de locaties opgenomen die onderzocht en mogelijk gesaneerd worden.

Consequenties

Uitgangspunt is dat de vervuiler betaalt. Wanneer de veroorzaker niet meer verantwoordelijk gesteld kan worden, is in principe de eigenaar of erfpachter verantwoordelijk. Voor gevallen waarin geen veroorzaker, eigenaar of erfpachter aan te spreken is, draagt de rijksoverheid voor 90 % bij in de kosten van onderzoek en sanering, minus een eerste drempelbedrag waarvan de hoogte in een AMvB zal worden vastgelegd. De kosten van onderzoek maken deel uit van de vigerende voortschrijdende meerjarenbegroting van de waterkwaliteitsbeheerder.

6.3 Vergunningen en meldingen Wvo

6.3.0 Algemeen

De waterkwaliteitsbeheerder heeft de uitvoering van de Wet verontreiniging oppervlaktewateren (Wvo) tot taak. De behandeling van dit beleidsproduct vindt plaats naar de volgende gezichtspunten:

- het lozingsbeleid;
- het verlenen van vergunningen (inclusief meldingen);
- het ontwikkelen van emissiebeleid voor diffuse bronnen.

6.3.1 Lozingenbeleid

Omschrijving

Het lozingenbeleid bevat de algemene en meer specifieke uitgangspunten die de waterkwaliteitsbeheerder hanteert bij het uitoefenen van zijn taak als uitvoerder van de Wvo.

Doel

Het beleidskader aangeven voor het reguleren van lozingen door middel van de Wvo. Dit beleid richt zich op het realiseren van de waterkwaliteitsdoelstellingen.

Bestaand beleid

Voor het terugdringen van verontreiniging van het oppervlaktewater staat de brongerichte benadering voorop. Het belangrijkste uitgangspunt daarbij is het verminderen van verontreiniging door het toepassen van het voorzorgprincipe: het oppervlaktewater moet niet onnodig worden belast met verontreiniging. Tevens wordt, afhankelijk van de aard en schadelijkheid van de stoffen, de toepassing van de best uitvoerbare dan wel de beste bestaande technieken als inspanningsverplichting gehanteerd. Bij deze bronbenadering spelen waterkwaliteitsaspecten een rol, die onder andere tot uitdrukking komen in het stand-still beginsel en de effectgerichte normering.

Meer specifiek hebben maatregelen gericht op sanering van lozingen van zwarte lijststoffen een eerste prioriteit. Maatregelen gericht op de sanering van lozingen met zware metalen van de grijze lijststoffen hebben de tweede prioriteit.

Voorts is de lozing van mest en gier in oppervlaktewater verboden en wordt voor nieuwe champignonkwekerijen lozing van afvalwater op oppervlaktewater niet toegestaan. Ook de lozing van waswater van landbouwproducten (bloembollen, uien, aardappelen, wortelen en dergelijke) wordt niet toegestaan vanwege de mogelijke verontreiniging met gewasbeschermingsmiddelen. Bovendien is recirculatie van het waswater mogelijk. De lozing van spui (het laatste restant aan spoelwater) in oppervlaktewater wordt echter onder stringente voorwaarden wel toegestaan.

Momenteel wordt nog vanuit ruim 7000 verspreid liggende panden buiten de bebouwde kom afvalwater geloosd. Enige mate van zuivering vindt meestal plaats door het afvalwater via een eenvoudige septictank te lozen. De lozingen hebben vaak een historisch karakter en worden gedoogd of zijn bij vergunning geregeld. De waterkwaliteitsbeheerder bepleit al jaren bij gemeenten de aanleg van riolering in gebieden waar door een concentratie van ongezuiverde lozingen of slechte doorspoelbaarheid problemen met de waterkwaliteit ontstaan. Hier ligt nog steeds een hoge prioriteit.

Nieuw beleid

Bestaande lozingen

Op basis van de nota "Rioleringsbeleid in het buitengebied" van de provincie Zuid-Holland mogen bepaalde bestaande lozingen in oppervlaktewater gehandhaafd worden. De lozing moet dan wel voldoen aan de voorwaarden die zijn opgenomen in het lozingenbesluit Wvo huishoudelijk afvalwater. Dit betekent dat de individuele lozer kosten moet maken om een betere zuivering van zijn afvalwater ter plaatse mogelijk te maken.

Nieuwe lozingen

Voor nieuwe lozingen blijft het uitgangspunt dat deze zoveel mogelijk voorkomen moeten worden. De waterkwaliteitsbeheerder zal dit bevorderen door bij de provincie en gemeenten aan te dringen op het integraal meenemen van waterkwaliteitsaspecten bij het vaststellen van functies en bestemmingen. Afgifte van bouwvergunningen zou in de ideale situatie gepaard moeten gaan met het aanleggen van riolering. Hiermee sluit de waterkwaliteitsbeheerder aan bij het beleid van de provincie om nieuwe lozingen te voorkomen. Wel acht zij het waterbeheer nevenschikkend aan het ruimtelijk beleid.

Indien een gemeente derhalve een bouwvergunning verstrekt zonder dat voorzien is in de aanleg van riolering, sluit de waterkwaliteitsbeheerder in haar beleid tegenover de particulier aan bij het beleid voor bestaande lozingen. De waterkwaliteitsbeheerder zal in dergelijke gevallen echter

geen bijdrage verlenen in de aanleg van riolering. In het geval van niet kwetsbaar en kwetsbaar gebied wordt de gemeente verantwoordelijk gehouden om riolering aan te leggen tot een bedrag van maximaal f 33.000,- (bij bestaande lozingen bedraagt dit maximaal f 25.000,- kosten voor de gemeente en maximaal f 8.000,- kosten voor de waterkwaliteitsbeheerder).

Bij aanvragen voor nieuwe individuele lozingen in oppervlaktewater zal de waterkwaliteitsbeheerder de waterkwaliteitsbenadering toepassen. Dit houdt in dat de te treffen voorzieningen (septictank, IBA- of IBA+) afhankelijk zijn van het ontvangende oppervlaktewater. Uiteraard zal de nieuwe lozing allereerst worden getoetst aan het lozingenbesluit Wvo huishoudelijk afvalwater, het beleid van de waterkwaliteitsbeheerder voor het saneren van bestaande lozingen en de maatschappelijk aanvaarde alternatieven voor riolering.

Voor tijdelijke lozingen (onder andere bouwketen) wordt nagegaan of maatschappelijk aanvaarde alternatieven toe te passen zijn zoals chemische toiletten met afvoer per as. Is dit het geval dan wordt geen lozing toegestaan.

Bij veehouderijbedrijven met een mengmestkelder van voldoende opvangcapaciteit kan vooralsnog de lozing in deze mengmestkelder plaatsvinden. Wel zal de betrokkene worden gewezen op de KKM (Keten, Kwaliteit, Melk), de iso-certificering van de zuivelindustrie. Indien op enig moment het uitrijden van mest vermengd met afvalwater over het land niet meer wordt toegestaan, komt er een eind aan de mogelijkheid om op de mengmestkelder te lozen.

De overweging dat er op termijn mogelijk niet meer op de mengmestkelder geloosd kan worden dient in het maatwerkoverleg een rol te spelen bij de keuze voor het al of niet aanleggen van riolering.

Indien de waterkwaliteitsbeheerder wordt geconfronteerd met nieuwe lozingen of verplaatsing van bestaande lozingen als gevolg van grote infrastructurele werken (landinrichting, aanleg snelwegen en spoorwegen, dijkversterking) zullen de lozingen in principe niet worden toegestaan. De aanleg van riolering dient te worden gecombineerd met de aanleg van andere nutsleidingen en van infrastructuur.

De waterkwaliteitsbeheerder zal nieuwe lozingen via een septictank van 6 m³ tijdelijk toestaan indien de gemeente schriftelijk aangeeft dat binnen 3 jaar na de aanvraag gemeentelijke riolering wordt aangelegd of indien uit het maatwerkoverleg met de gemeente blijkt dat uiterlijk in 2005 gemeentelijke riolering wordt aangelegd.

Voor lozingen van afvalwater afkomstig van bedrijfsactiviteiten zal dezelfde afwegingssystematiek worden gehanteerd als bij lozingen van huishoudelijk afvalwater (op dit moment nog onderwerp van studie in het provinciaal beleid).

In alle gevallen waarin van het bovenstaande wordt afgeweken, zal door de waterkwaliteitsbeheerder een aparte afweging worden gemaakt.

Een nadere uitwerking en toelichting op dit beleid is opgenomen in de nota "Beleid riolering en buitengebieden" die is vastgesteld in juli 1998.

Realisatie

In de planperiode zal de waterkwaliteitsbeheerder met de gemeenten duidelijkheid scheppen in de verdere sanering van bestaande lozingen in het buitengebied. Tevens zal zij inhoud geven aan het pro-actieve beleid om waterkwaliteitsaspecten integraal te betrekken bij het ruimtelijk ordeningsbeleid. Hierbij zal het zoveel als mogelijk voorkomen van nieuwe lozingen voorop staan.

Consequenties

Door pro-actief beleid kan het aantal aanvragen om te mogen lozen worden teruggebracht. Resterende aanvragen voor nieuwe lozingen kunnen sneller en op uniforme wijze worden afgehandeld.

6.3.2 Verlenen van vergunningen inclusief meldingen

Omschrijving

Het reguleren van directe en indirecte lozingen van afvalwater op oppervlaktewater aan de hand van een vergunningen- en meldingenstelsel. Een directe lozing is een lozing rechtstreeks in oppervlaktewater, zoals lozingen vanuit woningen, bedrijven, rioleringsstelsels (aansluit-, overstort- en nooduitleetvoorzieningen) en afvalwaterzuiveringsinrichtingen. Een indirecte lozing is een lozing op de gemeentelijke riolering. Voor een aantal categorieën indirecte lozingen (bedrijven) stelt de waterkwaliteitsbeheerder eisen aan de lozing op de riolering.

Op grond van artikel 1 van de Wvo is het verboden om zonder vergunning van de waterkwaliteitsbeheerder afvalstoffen, verontreinigende of schadelijke stoffen in oppervlaktewateren te brengen. Op grond van artikel 1 van de Wvo gelden ook grenswaarden en verboden voor de lozing van bepaalde stoffen.

Voor een aantal categorieën van lozingen gelden algemene regels op grond van AMvB's. Voor deze lozingen is de vergunningplicht (geheel of gedeeltelijk) opgeheven en geldt de verplichting de lozing te melden bij de waterkwaliteitsbeheerder. Momenteel gelden algemene regels voor huishoudelijk afvalwater, bodemsanering en proefbronnering, glastuinbouw en gebruik van schone grond als bouwstof.

Voorts reguleert de waterkwaliteitsbeheerder de lozingen vanuit gemeentelijke rioleringsstelsels op de afvalwaterzuiveringsinrichting door een aansluitverordening met een vergunningenstelsel. Het aanleveren van afvalwater per tankwagen op afvalwaterzuiveringsinrichtingen wordt geregeld door middel van een privaatrechtelijke overeenkomst met de beheerder van de zuiveringsinstallatie.

Doel

Het verbinden van voorschriften aan lozingen of het verbieden of beëindigen van lozingen zodanig dat de lozing geen belemmering (meer) vormt voor het bereiken van de waterkwaliteitsdoelstellingen.

Bestaand beleid

De waterkwaliteitsbeheerder beoordeelt of, en zo ja onder welke voorwaarden, een Wvo-vergunning kan worden verleend. Tevens worden meldingen in het kader van AMvB's beoordeeld en zonodig worden nadere eisen gesteld.

Momenteel lozen er nog bedrijven in het buitengebied in oppervlaktewater zonder voldoende voorzieningen om verontreiniging van het water of de waterbodem te voorkomen. De waterkwaliteitsbeheerder streeft ernaar om deze bedrijven aan te laten sluiten op de riolering. Er wordt slechts vergunning verleend voor lozing op oppervlaktewater wanneer aansluiting op de riolering niet mogelijk is. Aan deze vergunningen worden voorwaarden verbonden om water- en waterbodemverontreiniging te voorkomen door het voorschrijven van de vereiste voorzieningen. Bovendien wordt bij vergunningverlening vermeld dat, als er in de toekomst riolering wordt aangelegd en men hierop redelijkerwijs kan aansluiten, de Wvo-vergunning zal worden ingetrokken.

Nieuw beleid

Algemeen

Sinds de vaststelling van het IWBP heeft een aantal ontwikkelingen plaatsgevonden dat van belang is voor de Wvo-vergunningverlening. Allereerst is in 1993 de Wet milieubeheer (Wm) in werking getreden en in 1994 de Algemene wet bestuursrecht (Awb). Een groot aantal artikelen van de Wm en de Awb is van overeenkomstige toepassing op de Wvo-vergunningverlening en -handhaving. Zo heeft de waterkwaliteitsbeheerder op grond van de Wm de verplichting reeds verleende vergunningen ambtshalve aan te scherpen als dat gezien de stand van de techniek en de kwaliteit van het oppervlaktewater nodig is (actualiseringsplicht). Voor de gevallen dat er voor een inrichting zowel een Wm- als een Wvo-vergunning nodig is, is er een coördinatieplicht in het leven geroepen waarbij het Wm-bevoegde gezag en de waterkwaliteitsbeheerder elkaar over en weer adviseren over de samenhang tussen beide vergunningen. In 1996 heeft de integratie tussen de Wm en de Wvo verder vorm gekregen door de inwerkingtreding van de Wet afvalwater.

Daarin wordt de normstelling voor indirecte lozingen die voorheen via de gemeentelijke lozingsverordening riolering (LVR) werden gereguleerd, overgeheveld naar de Wm-vergunning van het bedrijf. Hierdoor is de invloed die de waterkwaliteitsbeheerder via de aansluitverordening op de inhoud van de lozingsnormen voor indirecte lozingen kon uitoefenen, vervallen. Wel geldt een landelijke instructieregeling voor lozingsnormen voor het Wm-gezag. Het aantal bedrijfscategorieën van indirecte lozers die een Wvo-vergunning moeten hebben is, in vergelijking met de vorige planperiode, uitgebreid van 18 naar 19.

AMvB's

Voor een aantal (directe en indirecte) lozingen zijn algemene regels bij AMvB ingesteld waarbij de Wvo-vergunningplicht in een aantal gevallen wordt vervangen door een meldingsplicht bij de waterkwaliteitsbeheerder. Algemene regels zijn te vinden in het Lozingenbesluit Wvo glastuinbouw, Lozingenbesluit Wvo tandartsenpraktijken, Bouwstoffenbesluit, Lozingenbesluit Wvo huishoudelijk afvalwater en Lozingenbesluit Wvo bodemsanering en proefbronnering. Verder mogen vergunningen waarin grenswaarden staan voor zwarte-lijststoffen, door de implementatie van de EG-richtlijn (76/464/EEG), slechts voor beperkte duur worden verleend. De actualisering van reeds verleende vergunningen voor deze stoffen moet om de vier jaar plaatsvinden.

Bedrijfsinterne milieuzorg en milieuverslaglegging

Tot slot krijgen bedrijfsinterne milieuzorg (BIM) en milieuverslaglegging steeds meer aandacht, onder andere in het kader van het project glastuinbouw en milieu. Als een bedrijf een BIM heeft opgesteld kunnen de Wvo- en de Wm-vergunning daaraan worden gekoppeld en kan men vragen om een vergunning op hoofdlijnen.

Samenvatting

Samenvattend is het wettelijk kader voor Wvo-vergunningverlening te vinden in de Wvo, de Wm en de Awb. Er geldt een vergunningplicht of er gelden (voor bepaalde lozingen) algemene regels op grond van een AMvB. Eenmaal verleende vergunningen moeten door de waterkwaliteitsbeheerder regelmatig worden bezien op actualiteit en zonodig ambtshalve worden aangescherpt. Voor zwarte-lijststoffen geldt dat er slechts voor een beperkte duur vergunning mag worden verleend.

Doelstellingen

Om de vergunningverlening op een kwantitatief en kwalitatief aanvaardbaar niveau te brengen en te behouden zijn, mede gelet op deze wettelijke verplichtingen, de volgende doelstellingen geformuleerd:

- 100% dekking voor Wvo-vergunningplichtige activiteiten; d.w.z. dat alle Wvo-vergunningplichtige activiteiten zijn gedekt door een Wvo-vergunning;
- het vierjaarlijks bezien en indien noodzakelijk herzien van vergunningen waarin grenswaarden zijn gesteld voor zwarte lijststoffen;
- het vijfjaarlijks bezien en indien noodzakelijk herzien van de overige vergunningen.

Stand van zaken

De huidige stand van zaken in het beheersgebied is als volgt. In de planperiode zullen de twee laatste grote directe industriële lozingen worden gesaneerd door aansluiting op de gemeentelijke riolering. De belangrijkste directe lozingen in oppervlaktewater die momenteel plaatsvinden zijn voornamelijk afkomstig van agrarische activiteiten, was- en tankplaatsen, baggerdepots, overstorten van gemeentelijke rioleringsstelsels en huishoudens. De meest milieubelastende van deze lozingen zijn gereguleerd via een Wvo-vergunning. De indirecte lozingen van "AMvB bedrijven" die bekend zijn, zijn geregeld in een Wvo-vergunning. Een groot aantal van deze vergunningen is echter dermate verouderd dat nadelige gevolgen voor het milieu kunnen ontstaan. In de planperiode zullen deze vergunningen worden herzien.

Realisatie

Om de vergunningverlening binnen het beheersgebied op een kwalitatief en kwantitatief aanvaardbaar niveau te brengen en te houden zal de waterkwaliteitsbeheerder:

- nieuwe lozingen met een groot belang voor het milieu en/of de waterkwaliteitsbeheerder direct in een vergunning regelen;
- bestaande lozingen en vergunningen met een groot belang voor het milieu en/of de waterkwaliteitsbeheerder om de 5 jaar bezien/herzien;

- de overige lozingen/vergunningen uiterlijk 1 januari 2001 reguleren of bezien/herzien.

Consequenties

De financiële consequenties van het nieuwe beleid zijn reeds verwerkt in de vigerende voortschrijdende meerjarenbegroting van de waterkwaliteitsbeheerder.

6.3.3 Ontwikkelen van emissiebeleid voor diffuse bronnen

Omschrijving

Het ontwikkelen van het emissiebeleid diffuse bronnen omvat:

- het aanwijzen van stoffen en bronnen die het belangrijkste aandeel vormen in de diffuse belasting van de watersystemen in het beheersgebied;
- het verrichten van onderzoek naar emissieroutes en de effecten daarvan op de waterkwaliteit en het verkennen van mogelijkheden voor het treffen van gerichte maatregelen;
- de aanpak van de verontreiniging door deze stoffen en bronnen door het voorbereiden, implementeren en evalueren van maatregelen;
- het geven van voorlichting aan de doelgroepen;
- het ontwikkelen van regelgeving.

Doel

Het terugdringen van de diffuse belasting van watersystemen in het beheersgebied, zodanig dat een niveau wordt bereikt dat voldoet aan de milieudoelstellingen voor gebruik, emissie en waterkwaliteit.

Bestaand beleid

Oeverbeschoeiingen van gecreosoteerd en gewolmaniseerd hout en andere milieubelastende materialen zullen niet meer worden toegepast, tenzij deze materialen zodanig worden verbeterd dat bij toepassing in oeverconstructies geen uitloging van microverontreinigingen plaatsvindt. Door voorlichting aan derden wordt het gebruik van geïmpregneerd hout afgeraden.

De emissie naar oppervlaktewater van nutriënten en gewasbeschermingsmiddelen moet worden teruggedrongen. Indien sanering buiten de competentie van de waterkwaliteitsbeheerder valt, vindt dit in samenwerking met actoren op andere beleidsterreinen plaats.

Nieuw beleid

Algemeen

De belasting uit de diffuse bronnen wordt als één van de grootste knelpunten voor het bereiken van de gewenste kwaliteit van het oppervlaktewater beschouwd. Gebleken is dat er juist op dit gebied onvoldoende kennis is over de invloed van de verschillende diffuse bronnen en de mogelijkheden om adequate maatregelen te treffen. Zowel op landelijk als op provinciaal niveau zijn diverse speerpunten en acties geformuleerd om te komen tot een adequate aanpak van diffuse bronnen. In de provincie Zuid-Holland is hiertoe een Regioteam Diffuse Bronnen opgericht, waarin zitting hebben de provincie, de waterkwaliteitsbeheerders, Rijkswaterstaat en de Regionale Inspectie Milieuhygiëne. Dit regioteam heeft tot doel om door een verdere samenwerking en bundeling van krachten de diffuse bronnen beter te kunnen aanpakken. Aandachtsgebieden zijn onder andere bouwmaterialen, afgifte van wegen en railverkeer, atmosferische depositie, recreatievaart en het gebruik van bestrijdingsmiddelen in stedelijke gebieden. In aanvulling hierop zullen in de planperiode door de waterschappen specifiek regionale maatregelen worden genomen. Ten aanzien van de landbouw wordt verder invulling gegeven aan het Plan van Aanpak Opendgrondsteelten. Voor de overige diffuse bronnen ligt het accent de eerstkomende jaren op het inzichtelijk maken van de problematiek in combinatie met stimuleringsmaatregelen. Vervolgens zal het accent naar verwachting verschuiven naar meer uitvoeringsgerichte maatregelen. Eind 1996 is opdracht gegeven aan een adviesbureau om een inventarisatie-onderzoek uit te voeren naar de omvang van de diffuse bronnen binnen het beheersgebied.

Land- en tuinbouw (algemeen)

Voor de akkerbouw en de vollegrondsgroenteteelt wordt vanaf 1993 onderzoek uitgevoerd naar de emissieroutes en het aandeel en de effecten op de waterkwaliteit van gewasbeschermingsmiddelen en nutriënten. De komende jaren zullen de vorderingen in deze onderzoeken worden gevolgd. Eventuele nieuwe onderzoeken zullen vooral betrekking hebben op de effecten op de waterkwaliteit en op de emissiebeperkende maatregelen.

Daarnaast zullen de activiteiten worden voortgezet om de landbouwsector te stimuleren de emissies te verminderen. Dit wordt gedaan door het beïnvloeden van het beleid van andere actoren, het benutten van juridische mogelijkheden, het geven van voorlichting aan doelgroepen en het subsidiëren van projecten.

Land- en tuinbouw (sectoren)

- Glastuinbouw

Voor de glastuinbouw is een nieuwe AMvB in ontwikkeling die de regelgeving op grond van de Wvo en de Wm integreert. Voor bedrijven die een bedrijfsmilieuplan (BMP) opstellen, bestaat een "uitstapmogelijkheid". In dat geval wordt maatwerk in de vorm van een vergunning geboden.

- Akkerbouw en de vollegrondsgroenteteelt

Voor deze sector is door de Westelijke Land- en Tuinbouworganisatie (WLTO) een Plan van Aanpak Reductie Emissie in de Opengrondslandbouw (PAREL) opgesteld. De maatregelen uit PAREL hebben betrekking op goed landbouwkundig gebruik, technische voorzieningen aan de spuitapparatuur en het aanhouden van een spuitvrije zone. Ter uitvoering van dit plan hebben de Noord- en Zuidhollandse waterkwaliteitsbeheerders samen met de WLTO een plan opgesteld om deze maatregelen in te voeren op de individuele bedrijven (Implementatieplan PAREL). De WLTO en de waterkwaliteitsbeheerders hebben begin 1997 de doelgroep tijdens voorlichtingsavonden over de maatregelen geïnformeerd. Met ingang van het seizoen 1997 is begonnen met de handhaving van de in het implementatieplan genoemde maatregelen. De AMvB open teelten, waarin ook deze sector zal worden opgenomen, is in ontwikkeling.

- Fruitteelt

De Zuidhollandse Milieufederatie heeft in 1996 beroep ingesteld tegen de weigering van de waterkwaliteitsbeheerder om bestuursdwang toe te passen bij fruitteelters. De vraag is of er een Wvo-vergunning nodig is. Het beroep is nog niet behandeld.

De Nederlandse Fruittelers Organisatie (NFO) heeft in 1996 een Plan van aanpak voor de fruitteeltsector opgesteld om de emissie vanuit de fruitteelt naar oppervlaktewater terug te dringen. De NFO opteert nadrukkelijk voor regulering middels een AMvB. In navolging van PAREL is in 1997 ook een implementatieplan voor de fruitteelt opgesteld, KRISTAL genaamd. Dit plan is met ingang van het teeltseizoen 1998 in werking getreden.

De AMvB open teelten, waarin ook deze sector zal worden opgenomen, is in ontwikkeling.

- Bloembollen- en boomteelt en witloftrekkerijen

In 1997 is gestart met de vergunningverlening voor de bloembollenteelt en de boomteelt. Voor de bloembollenteelt is de vergunningverlening in 1997 afgerond en voor de boomteelt in 1998. In 1998 is gestart met de vergunningverlening voor witloftrekkerijen.

- Veehouderij

De AMvB open teelten, waarin ook deze sector zal worden opgenomen, is in ontwikkeling.

Geïmpregneerd hout

In 1994 heeft de Raad van State in een beroepsprocedure bepaald dat het gebruik van gecreosoteerd hout in oppervlaktewater Wvo-vergunningplichtig is. Het sindsdien ontwikkelde beleid gaat voor het gebruik van gecreosoteerd hout uit van:

- een brongerichte aanpak: waar mogelijk moeten alternatieve materialen en/of constructies worden toegepast;
- een individuele beoordeling: vergunningaanvragen worden slechts gehonoreerd als er geen alternatieven voorhanden zijn of als alternatieven veel duurder zijn;
- de milieukwaliteitsnormen voor de water(bodem)kwaliteit: deze mogen door uitloging van PAK

of zware metalen niet worden overschreden.

Het beleid voor het gebruik van gewolmaniseerd hout dient nog te worden geactualiseerd.

Begin 1997 is beroep ingesteld bij de Raad van State tegen een beschikking van de waterkwaliteitsbeheerder om op straffe van een dwangsom gecreosoteerde oeverbeschoeiing te verwijderen. De Raad van State heeft, naar aanleiding van een dergelijke beroepszaak, medio 1997 prejudiciële vragen gesteld aan het Europese Hof van Justitie over de uitleg en reikwijdte van het begrip 'lozing' in EG richtlijn 76/464/EEG (richtlijn zwarte- en grijze lijststoffen). Naar verwachting ontstaat hieromtrent in 1999 meer duidelijkheid.

Realisatie

Het inventarisatie-onderzoek naar de omvang van de diffuse bronnen is in de 1e helft van 1997 afgerond. Het plan van aanpak voor met name de bronnen exclusief land- en tuinbouw is begin 1998 opgesteld. Specifiek voor de land- en tuinbouw geldt de realisatie conform het plan van aanpak land- en tuinbouw.

Consequenties

De financiële consequenties van eventuele beleidswijzigingen zullen worden verwerkt in het meerjarenplan van het de waterkwaliteitsbeheerder.

6.4 Handhaving Wvo

Omschrijving

Handhaving is de laatste schakel in de keten wetgeving, vergunningverlening en handhaving. De waterkwaliteitsbeheerder heeft in de Wvo (art. 24) de taak opgedragen gekregen om zorg te dragen voor de bestuurlijke handhaving van de Wvo en de op grond van deze wet gestelde voorschriften in vergunningen en algemene regels (AMvB's). Voorts moeten gegevens ten behoeve van deze taak worden verzameld en geregistreerd en moeten klachten die betrekking hebben op de naleving van de Wvo worden behandeld. De strafrechtelijke handhaving is in handen van het Openbaar Ministerie.

Doel

Controle, toezicht en indien nodig het toepassen van sancties dragen ertoe bij, dat de binnen de Wvo gestelde regels en voorschriften, worden nageleefd. Op deze wijze wordt er mede voor gezorgd dat de desbetreffende lozingen geen belemmering (meer) vormen voor het bereiken van de waterkwaliteitsdoelstellingen.

Bestaand beleid

Voor de handhaving van de Wvo zijn in het algemeen de volgende handhavinginstrumenten beschikbaar:

- bestuursrechtelijk:
 - het houden van toezicht door controles en bedrijfsbezoeken, metingen, inzage van gegevens e.d;
 - het eventueel afdwingen van naleving door het toepassen van bestuursdwang (staken van een handeling, opruimen van milieuschade, herstel in de oude toestand), het opleggen van een dwangsom of het intrekken van de vergunning;
- strafrechtelijk: het opmaken van een proces verbaal door een opsporingsambtenaar en het treffen van strafrechtelijke maatregelen (bevoegdheden van het OM);
- privaatrechtelijk (slechts als er geen andere mogelijkheden zijn);

Het handhavingbeleid is er in de eerste plaats op gericht overtredingen van de Wvo te voorkomen en daarmee verontreiniging van oppervlaktewater te voorkomen, de zogenaamde preventieve handhaving. Daartoe worden de bedrijven die beschikken over een Wvo-vergunning periodiek gecontroleerd op de naleving van de vergunning-voorschriften door toezichthoudende ambtenaren van de waterkwaliteitsbeheerder. Bij de handhaving van de Wvo werkt de waterkwaliteitsbeheerder nauw samen met andere diensten zoals politie, milieudiensten, provincie, rijkswaterstaat, AID (Algemene Inspectiedienst) en RIMH (Regionale Inspectie Milieuhygiëne) en de milieu-inspectie.

Indien een overtreding wordt geconstateerd, vindt overleg plaats over de wijze van optreden, namelijk bestuurs- en/of strafrechtelijk. Dit is de zogenaamde repressieve handhaving. Is er sprake van recidive, ernstige milieuschade of opzettelijke lozing dan wordt er in ieder geval een proces verbaal opgemaakt.

Een aantal toezichthouders van de waterkwaliteitsbeheerder zijn tevens door het OM aangewezen als opsporingsambtenaar voor de Wvo en kunnen zelf proces-verbaal opmaken. Gelet op de noodzaak van het terugdringen van de lozing van nutriënten en gewasbeschermingsmiddelen vanuit de landbouw hebben de opsporingsambtenaren ook opsporingsbevoegdheid in het kader van de Bestrijdingsmiddelenwet.

In de praktijk vindt de handhaving van de Wvo plaats door het uitvoeren van controles op of naar aanleiding van:

- industriële afvalwaterlozingen. Er wordt gecontroleerd op het naleven van de Wvo-vergunningvoorschriften, bijvoorbeeld het onderhouden van zuiveringstechnische voorzieningen, en illegale lozingen;
- agrarische afvalwaterlozingen. Er wordt gecontroleerd op het naleven van Wvo-vergunningvoorschriften en illegale lozingen;
- overige lozingen, bijvoorbeeld riool-overstorten;
- klachten en calamiteiten over de kwaliteit van het oppervlaktewater;
- handhavingprojecten, veelal in samenwerking met andere instanties als politie en milieudiensten, en milieu-surveillancevluchten.

Nieuw beleid

Algemeen

Het nieuwe Wvo-handhavingsbeleid wordt hieronder omschreven aan de hand van de volgende punten:

- het behalen van een adequaat niveau van handhaving;
- de handhavingstrategie;
- samenwerking bij de milieuhandhaving;
- specifieke handhavingaspecten van de agrarische sector.

Het behalen van een adequaat niveau van handhaving

De waterkwaliteitsbeheerder heeft wettelijk de zorg voor de bestuurlijke handhaving van de Wvo opgedragen gekregen. In dit kader moeten tevens gegevens verzameld en geregistreerd worden en moeten klachten die betrekking hebben op de naleving van de Wvo behandeld worden. De zorgplicht voor de milieuhandhaving is landelijk vertaald in een "adequaat niveau van handhaving" (ministerie van VROM). Dit niveau moest zijn bereikt op 1-1-1997. Wat voor het waterkwaliteitsbeheer precies onder adequaat niveau moet worden verstaan is niet nader aangegeven maar in het algemeen kan gesteld worden dat hieronder het volgende moet worden verstaan:

- inrichtingen worden zodanig naar aard en frequentie gecontroleerd dat zij niet langdurig vergunningvoorschriften overtreden;
- de vergunningverlenende instantie treedt bij constatering van overtredingen tegen de veroorzaker op om een einde te maken aan de overtreding;
- de door de overtreding veroorzaakte milieuschade wordt, voor zover mogelijk, weggenomen door de veroorzaker (in spoedeisende gevallen waarbij de veroorzaker nog niet bekend is zal het bevoegde gezag zelf de nodige maatregelen treffen en de kosten nadien op de veroorzaker verhalen).

De beleidsnotities over adequate regelgeving en adequate handhaving vormen voor de planperiode de basis voor een voldoende uitvoeringsniveau van de handhavingstaak van de waterkwaliteitsbeheerder. In deze meerjarenplanning is de taakstelling voor wat betreft de handhaving kwantitatief en kwalitatief vastgelegd. Nieuwe en toekomstige regelgeving is ingepland en voorgenomen verbeteringen in de uitvoering zijn voorzien.

De handhavingsstrategie

De nota "Handhaven is doen" van de Coördinatiecommissie uitvoering wet verontreiniging oppervlaktewateren (CUWVO) heeft grotendeels als uitgangspunt gediend voor de vaststelling van het handhavingsbeleid van de waterkwaliteitsbeheerder. De CUWVO-nota behandelt onder andere de gewenste toepassing van het handhavingsinstrumentarium. Het naar aanleiding van deze nota vastgestelde handhavingsbeleid heeft daarom als uitgangspunt dat het optreden tegen overtredingen consequent, effectief en efficiënt moet zijn is. Concreet wordt de volgende aanpak gehanteerd:

- een bestuurlijke reactie op iedere overtreding;
- een zogenaamd "tweestappenplan", dat wil zeggen na een waarschuwingsbrief volgt een handhavingsbeschikking (behalve bij calamiteiten);
- bij de handhaving zal gekozen worden voor het bestuurlijke instrument dat, gelet op het beëindigen van of het voorkomen van herhaling van de overtreding, het meest doeltreffend is;
- het opmaken van een proces-verbaal bij "ernstige" overtredingen.
- afspraken over 'Lid op stuk' afhandeling van kleine overtredingen worden met het OM in de verschillende arrondissementen gemaakt.

In de planperiode zal de handhavingsstrategie worden geëvalueerd en zo nodig worden bijgesteld.

Samenwerking milieuhandhaving

Bij de handhaving van de milieuwetgeving wordt op WGR-niveau (Wet gemeenschappelijke regelingen) structureel met andere instanties samengewerkt (o.a. politie, milieudiensten, provincie, Rijkswaterstaat, AID en RIMH). Binnen het beheersgebied zijn er 4 samenwerkingsverbanden actief: Zuid-Holland Zuid, Rijnmond, Midden-Holland en het Intergemeentelijk Samenwerkingsverband Goeree-Overflakkee (ISGO). De samenwerking vindt plaats door onder andere afstemming van de reguliere controles, de wederzijdse signaalfunctie, concrete samenwerkingsprojecten en afstemming van beleid (zoals de handhavingsstrategie, stappenplan bij het constateren van overtredingen en het flankerend beleid van het OM).

In de planperiode zal voor wat betreft de samenwerking het accent worden gelegd op het versterken van het visueel toezicht en opsporing van ernstige vormen van milieu-overtredingen met behulp van ad-hoc handhavingsteams.

In de planperiode zullen de mogelijkheden voor samenwerking tussen de waterkwantiteitsbeheerders en de waterkwaliteitsbeheerder op het gebied van handhaving worden onderzocht.

Specifieke handhavingsaspecten agrarische sector

Begin 1997 is het implementatieplan PAREL vastgesteld (zie paragraaf 6.3, emissiebeleid diffuse bronnen). Met ingang van het teeltseizoen 1997 zijn controles gestart op het treffen van de maatregelen uit het implementatieplan PAREL. Vanaf 1998 zijn de controles voortvloeiend uit KRISTAL gestart. Bij het niet naleven van PAREL en KRISTAL voert de waterkwaliteitsbeheerder sancties uit.

Realisatie

De handhavingsactiviteiten in het kader van PAREL en KRISTAL zullen plaatsvinden totdat de AMvB 'Open teelten' in werking treedt.

Consequenties

Geen.

6.5 Rioleringsbeleid

6.5.0 Algemeen

Bij het rioleringsbeleid wordt een onderscheid gemaakt in:

- lozingen uit een bestaande riolering (overstorten, regenwateruitlaten, nooduitlaten, e.d.);
- lozingen op een zuiveringstechnisch werk;
- lozingen door het ontbreken van riolering (meestal in buitengebieden).

6.5.1 Beleid voor lozingen uit een bestaande riolering

Omschrijving

Een lozing uit een bestaande riolering is een lozing vanuit een overstort, een regenwateruitlaat, een nooduitlaat ed.

Doel

Het rioleringsbeleid is erop gericht dat de lozingen uit een bestaande riolering geen belemmering meer vormen voor het bereiken van de gewenste waterkwaliteit;

Bestaand beleid

Algemeen

Het beleid ten aanzien van de regelgeving bestaat uit de Wvo en de aansluitverordening. Volgens de Wvo moet de gemeente vergunning hebben voor lozingen uit de riolering (overstorten, regenwateruitlaten, nooduitlaten, enz). De waterkwaliteitsbeheerder kan daarom regels stellen waaraan deze lozingen moeten voldoen.

Op grond van de aansluitverordening kan de waterkwaliteitsbeheerder regels stellen aan de kwantiteit en kwaliteit van het rioolwater dat wordt aangeboden op een zuiveringstechnisch werk.

Bij het opstellen van criteria voor emissies uit rioolstelsels is aangesloten bij de beleidslijnen zoals die op landelijk niveau door de CUWVO zijn opgesteld.

De CUWVO gaat uit van de volgende aanpak:

- het op- en vaststellen door gemeenten van rioleringsplannen, voor eind 1993 (in het verlengde van de planverplichting). Hierin wordt aangegeven welke maatregelen nodig zijn om op termijn de emissies vanuit rioolstelsels zodanig te beperken, dat het bereiken c.q. handhaven van de kwaliteitsdoelstellingen voor water en waterbodem niet wordt belemmerd.
- het opheffen van de knelpunten in het ontvangende oppervlaktewater (inclusief waterbodem), als gevolg van de emissie uit rioolstelsels, moet uiterlijk gebeuren in 1998.
- het vastleggen van de overige nog uit te voeren maatregelen in een tijdschema, waarbij het bereiken van de basisinspanning wordt gericht op 1998.

De waterkwaliteitsbeheerders in Noord- en Zuid-Holland en Utrecht, verenigd in de Werkgroep Riolering West Nederland (WRW), hebben deze CUWVO aanbevelingen verder uitgewerkt in het rapport 'Aanbevelingen voor toetsing gemeentelijk rioleringsbeleid'. Daarbij is als uitgangspunt gekozen, dat het ontvangende oppervlaktewater en de waterbodem minimaal zal moeten voldoen aan vastgestelde (water)kwaliteitsdoelstellingen.

In navolging van de NW3 en de genoemde CUWVO aanbevelingen, is gekozen voor een twee sporen aanpak. Deze aanpak is te onderscheiden in een emissiespoor en een waterkwaliteitsspoor.

Emissiespoor

Volgens het emissiespoor zal uiterlijk in 1998 een basisinspanning moeten worden verricht om een bepaald emissieniveau (meestal reductie) te bereiken. Deze basisinspanning geldt voor elk rioolstelsel. Bij het formuleren van de basisinspanning is onderscheid gemaakt tussen nieuwe en bestaande stelsels en binnen de bestaande stelsels tussen gemengde en gescheiden stelsels. Voor nieuwe stelsels wordt uitgegaan van de aanleg van een verbeterd gescheiden stelsel of een, qua vuilemissie, daarmee gelijkwaardige oplossing. De hiervoor aan te houden normen zijn in

beginsel: 4 mm berging, 0,3 mm/h pompoevercapaciteit en een overstortfrequentie van 35 keer per jaar.

Voor gescheiden stelsels is gekozen voor het ombouwen naar een verbeterd gescheiden stelsel. Dit geldt in ieder geval voor bedrijfsterreinen. De kwaliteit van het ontvangende oppervlaktewater bepaalt de prioriteit. Indien sprake is van licht verontreinigd verhard oppervlak, verkeerde aansluitingen ontbreken en in de praktijk geen problemen met de waterkwaliteit optreden, is ombouw op korte termijn niet noodzakelijk. De inventarisatie van het afgekoppelde verhard oppervlak bepaalt de prioriteiten voor het ombouwen.

Voor de bestaande gemengde stelsels (circa 90% van de aanwezige riolering) wordt gestreefd naar een vuilemissie (jaar- en piekvracht) gelijkwaardig aan een referentiestelsel met 7 mm berging, 0,7 mm/h pompoevercapaciteit en bergbezinkbassin: 2 mm.

Mechanische riolering hoeft niet te worden omgebouwd. Wel moet een gemeente bij bestaande stelsels nagaan of verontreinigde oppervlakken alsnog kunnen worden aangesloten of andere maatregelen moeten worden getroffen. Bij een nieuw aan te leggen mechanische riolering geldt dat in beginsel geen nooduitlaten aangebracht mogen worden. Hiervan mag alleen worden afgeweken indien een adequate storingsmelding is geïnstalleerd.

Nadrukkelijk moet worden vermeld dat het bij het emissiespoor gaat om een doelvoorschrift en geen middelvoorschrift. Dit betekent dat de gemeente vrij is in de keuzen van maatregelen om aan het gestelde emissieniveau te voldoen.

De gemeente moeten plannen opstellen, berekeningen uitvoeren en aangeven welke maatregelen nodig zijn om aan de basisinspanning te voldoen. Deze maatregelen kunnen het best worden geconcentreerd op die overstortsituaties, die een duidelijk knelpunt in de waterkwaliteit veroorzaken. Overleg met de waterkwaliteitsbeheerder tijdens de planvorming is noodzakelijk.

Waterkwaliteitsspoor

Indien de basisinspanning niet leidt tot een acceptabele waterkwaliteit is er aanleiding tot het treffen van verdergaande voorzieningen volgens het waterkwaliteitsspoor. De waterkwaliteitsbeheerder dient daarbij de noodzaak en de omvang van de maatregelen aannemelijk te maken, waarbij ook de emissie van andere bronnen in beschouwing wordt genomen. Voor het bepalen of na het uitvoeren van de maatregelen, de waterkwaliteitsdoelstellingen zullen worden gehaald kan het gebruik van waterkwaliteitsmodellen noodzakelijk zijn.

Overstorten dienen te worden gelokaliseerd aan doorspoelbaar oppervlaktewater van voldoende opvangcapaciteit met een minimale waterdiepte van 1 à 1,5 meter. Voorts dienen, in het verlengde van het provinciale waterhuishoudingsplan, geen overstorten plaats te vinden in wateren met de functie natuurgebied, water voor drinkwaterbereiding, recreatiewater en zwemwater.

Nieuw beleid

Algemeen

In het nieuwe rioleringsbeleid staan het terugdringen van de vuilemissie tot een acceptabel niveau en het bereiken van de waterkwaliteitsdoelstelling voorop. Het beleid wordt benaderd vanuit een integrale aanpak van de afval- en oppervlaktewaterproblematiek. Uitgangspunt is de regelgeving. Verder wordt gestreefd naar oplossingen met een zo hoog mogelijk milieurendement en zo laag mogelijke maatschappelijke kosten.

Regelgeving

Met betrekking tot de rioleringsproblematiek heeft de gemeente, wettelijk gezien, onder meer te maken met een planverplichting en een zorgplicht. Voor wat betreft de zorgplicht wordt verwezen naar paragraaf 6.5.3, buitengebieden.

De planverplichting regelt dat gemeenten uiterlijk in 1993 een rioleringsplan moeten hebben vastgesteld. Volgens de Wet Milieubeheer moet een Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) beschrijven wat de actuele en de gewenste situatie (ook vuiluitwerp) is, welke maatregelen de gemeente zal uitvoeren om de gewenste situatie te bereiken c.q. te handhaven, alsmede de financiële consequenties daarvan.

Iedere gemeente moet aan de basisinspanning voldoen als onderdeel van het tweesporenbeleid. Volgens het IWBP (en de CUWVO-aanbevelingen) dient de basisinspanning voor 1999 te zijn bereikt. Onder voorwaarden mag hiervan worden afgeweken. In het algemeen komt het erop neer dat de waterkwaliteitsbeheerder op basis van een goede argumentatie instemt met uitstel zodanig dat in 1998 60%, in 2000 80% en in 2002 100% van de basisinspanning is bereikt. Ter compensatie moet de gemeente in deze periode maatregelen in het kader van het waterkwaliteitsspoor uitvoeren. De knelpunten dienen uiterlijk in 1998 te worden opgeheven.

In de periode vanaf 1992 is een groot aantal gemeenten voortvarend aan de slag gegaan met de uitwerking van dit nieuwe beleid. Tijdens de planvorming hebben gemeenten en waterkwaliteitsbeheerders geconstateerd dat de implementatie van het beleid soms problemen oplevert. Aanvullende kennis, onderzoek en afspraken zijn gewenst om dit beleid verder uit te werken. Samen met de overige waterkwaliteitsbeheerders in West-Nederland heeft de waterkwaliteitsbeheerder op een aantal punten hieraan zo goed mogelijk invulling gegeven.

De uitkomsten daarvan zijn vastgelegd in een drietal nota's:

- "Regels voor het bepalen van de vuiluitwerp uit gemengde stelsels";
- "Leidraad aan -en afkoppelen verharde oppervlakken";
- "Handleiding Ontwerp Randvoorzieningen II 1995".

Bij het opstellen van plannen dienen gemeenten te werken volgens de in deze nota's vastgelegde uitgangspunten.

Over de "Leidraad aan- en afkoppelen verharde oppervlakken" dient nog het volgende te worden opgemerkt. Indien de leidraad in een specifiek geval tot de aanbeveling afkoppelen leidt, betekent dit nog niet dat rechtstreeks op het oppervlaktewater mag worden geloosd. De nadelen van de traditionele gescheiden stelsels, zoals de kans op valse aansluitingen, moet een gemeente vermijden.

Voor wat betreft de techniek verdient de lozing via filtratievoorzieningen veruit de voorkeur. Indien dakvlakken worden afgekoppeld moet de gemeente ervoor zorgen dat geen valse aansluitingen kunnen ontstaan. Oppervlakkige afvoer naar de openbare riolering is daarbij een goede methode.

Stimuleringsregeling waterkwaliteitsspoor (STIWAS)

Het doel van het waterkwaliteitsspoor is vast te stellen of er bovenop de basisinspanning aanvullende maatregelen nodig zijn om de gewenste waterkwaliteit te bereiken. Vervolgens moet bewerkstelligd worden dat deze aanvullende maatregelen ook worden uitgevoerd.

Mogelijke maatregelen zijn:

- het verder terugdringen van de emissie uit overstorten door aanvullende maatregelen als noodzakelijk aanvulling op de basisinspanning;
- maatregelen in het ontvangende oppervlaktewater die de ontvangstcapaciteit verbeteren (baggeren, verdiepen, oeverinrichting, beter doorspoelbaar maken e.d.);
- combinatie van beide soorten maatregelen.

Voor het nemen van deze aanvullende maatregelen heeft de waterkwaliteitsbeheerder geen termijnen gesteld, met uitzondering van het opheffen van knelpunten. Hiervoor geldt ook uiterlijk 1998.

Maatregelen in het ontvangend water blijken vaak zeer effectief te zijn. Tegen relatief geringe kosten wordt net dat stuk meerwaarde toegevoegd waardoor het water biologisch gezond wordt. Bijkomend voordeel is, dat die maatregelen ook een heel zichtbaar effect opleveren en dus maatschappelijk gewaardeerd worden. Zo zal het verdiepen van het ontvangend water ook het doorzicht en de ontwikkeling van waterplanten bevorderen.

Juist een stimulans in deze maatregelen, die als noodzakelijke aanvulling op de basisinspanning komen, zal een belangrijke bijdrage leveren aan het bereiken van biologisch gezond water in het bewoonde gebied.

De waterkwaliteitsbeheerder heeft in 1995 de Stimuleringsregeling Waterkwaliteitsspoor (STIWAS) vastgesteld. Het doel van de regeling is als volgt beschreven:

De Stimuleringsregeling Waterkwaliteitsspoor beoogt een belangrijke bijdrage te leveren aan het bereiken van biologisch gezond water in de bewoonde omgeving door de uitvoering van maatregelen te stimuleren volgens het waterkwaliteitsspoor, als noodzakelijke aanvulling

op de maatregelen nodig om de basisinspanning te bereiken.

Met deze regeling zal de waterkwaliteitsbeheerder gemeenten ondersteunen bij de invulling van het waterkwaliteitsspoor. Bij de voorbereiding en de uitvoering van het waterkwaliteitsspoor zal de waterkwaliteitsbeheerder kennis inbrengen en financieel bijdragen, in het onderzoek voor 45% en bij de maatregelen voor maximaal 45%.

Planvorming

De planvorming voor riolering krijgt gestalte in drie soorten plannen:

- Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP):
Politiek en strategisch plan: uitgangspunten beleid; planning maatregelen;
- Basisrioleringsplan (BRP):
Technisch gedetailleerd, basis voor inhoudelijke toetsing criteria vuiluitworp (op emissiespoor en waterkwaliteitsspoor), ook voor vergunningverlening en voor capaciteitsbepalingen;
- Deelplan(nen):
Plannen buitengebieden; dimensionering randvoorzieningen, uitbreidingsplannen, enz.

De waterkwaliteitsbeheerder wil in de planvorming, inclusief de uitwerking van het waterkwaliteitsspoor niet belemmerend zijn in de voortgang en waar mogelijk de voortgang stimuleren. Dit betekent dat de toetsing snel moet worden uitgevoerd.

De NW4 pleit voor een meer integrale benadering van de waterkringloop in de woonomgeving. De nota pleit niet voor een verdere verscherping van de emissiedoelstellingen uit de NW3, maar voor een versterking van de uitvoering van de NW3 en het verbreden en verdiepen van het waterbeleid. De NW4 wil innovaties in het stedelijk waterbeheer aanmoedigen. Mede op grond van deze ontwikkelingen zal het beleid ten aanzien van de lozingen op hoofdlijnen niet veranderen.

De waterkwaliteitsbeheerder stimuleert nu al dit soort ontwikkelingen. Vooral de aanleg van alternatieve systemen waarbij het regenwater via filtratietechnieken wordt behandeld en vertraagd wordt afgevoerd naar het oppervlaktewater lijken perspectief te bieden. De eerste systemen zijn inmiddels aangelegd in Zuid Holland Zuid. Waar nodig zal ook het beleid op het gebied van riolering en waterkwaliteit op dit punt moeten worden aangepast. Het is wenselijk dat hierin, zoals dat ook bij het vigerende beleid is gebeurd, afstemming plaatsvindt met de andere waterkwaliteitsbeheerders in West-Nederland.

Tijdens de planvorming hebben gemeenten en waterkwaliteitsbeheerders tot nu toe geconstateerd dat de implementatie van het beleid soms problemen oplevert. Aanvullende kennis, onderzoek en afspraken zijn gewenst om het vigerende beleid beter uit te kunnen werken.

Realisatie

In navolging op de Vierde Nota Waterhuishouding zullen de emissiedoelstellingen niet verder worden aangescherpt. Wel zal het beleid worden geactualiseerd om:

- De uitwerking daarvan duidelijker en eenvoudiger te maken. Dit betreft aanwijzingen hoe berekeningen moeten worden uitgevoerd (vuiluitworp, dimensionering randvoorzieningen, afkoppelen verhard oppervlak). Bij het operationeel maken van het beleid is het vaak nodig dat extern advies wordt ingewonnen.
- Er voor te zorgen dat de riolering zo functioneert als is bedoeld. Gedacht wordt aan het monitoren van kritische overstorten (frequentietellers), het overleggen van meetgegevens van gemalen en het uitvoeren van lekwaterberekeningen.
- Een meer integrale benadering voor het water in de woonomgeving na te streven. Een rioleringsstelsel dat voldoet aan de criteria is nog geen garantie voor het bereiken van de gewenste waterkwaliteit. Een goede inrichting en beheer van het water is daarbij een tweede randvoorwaarde. Dit aspect wordt niet (geheel) gedekt door het waterkwaliteitsspoor. Vaak zal een integrale benadering nodig zijn.
- Aan te sluiten bij de ontwikkelingen uit de NW4. Dit betreft meer ruimte voor nieuwe ontwikkelingen.

De WRW zal in 1999 een geactualiseerde nota 'Aanbevelingen voor toetsing gemeentelijk rioleringsbeleid' opstellen waarin zo veel mogelijk van deze ontwikkelingen zullen worden verwerkt. Concreet moeten deze ontwikkelingen ertoe leiden dat:

- de basisinspanning uiterlijk in 2002 is gerealiseerd;
- de resterende lozingen geen belemmering meer zijn voor het bereiken van de gewenste waterkwaliteit (uiterlijk 2006);
- de riolering functioneert als ontworpen;
- zo veel mogelijk wordt geanticipeerd op het beleid uit de NW4;
- een goede inrichting en beheer in de bewoonde omgeving als tweede randvoorwaarde voor het bereiken van de gewenste doelstellingen worden gerealiseerd;

Voorts wordt gestreefd naar het voorkomen van nieuwe riooloverstorten op locaties waar zij een bedreiging vormen voor de waterkwaliteit, onder andere uit een oogpunt van veedrenking. De nadruk komt te liggen op het beperken, verleggen c.q. saneren van riooloverstorten die een risico vormen voor een goede waterkwaliteit. Daarnaast zal worden gezorgd voor een adequate informatievoorziening. Voor (probleem)overstorten in relatie tot veedrenking zal beleid worden geformuleerd.

Consequenties

Voor het operationaliseren en optimaliseren van het beleid en voor het stimuleren en volgen van nieuwe ontwikkelingen (infiltratietechnieken, afkoppelen) is zowel bij de waterkwaliteitsbeheerder als in WRW-verband nader lokaal onderzoek nodig. De waterkwaliteitsbeheerder heeft inmiddels al geparticipeerd in onderzoek en zal deze participatie voortzetten.

6.5.2 Beleid voor lozingen op een zuiveringstechnisch werk

Omschrijving

Onder een lozing op een zuiveringstechnisch werk wordt verstaan de aanvoer van afvalwater naar een afvalwaterzuiveringsinrichting in beheer bij de waterkwaliteitsbeheerder. De aanvoer vindt voornamelijk via de riolering plaats.

Doel

Het rioleringsbeleid is erop gericht dat het inzicht in het (toekomstig) aanbod van afvalwater zodanig is dat de waterkwaliteitsbeheerder adequaat op ontwikkelingen kan inspelen. Verder moeten de lozingen vanuit de riolering op een zuiveringstechnisch werk (zie ook 6.6 en 6.7) voldoen aan afspraken die met de toeleverende gemeente zijn gemaakt (hydraulisch, biologisch, samenstelling). Dit ligt onder meer vast in rioleringsplannen en aansluitvergunningen.

Bestaand beleid

De maximale afvoer naar een zuiveringstechnisch werk mag niet meer bedragen dan de droogweerafvoer (inwoners en bedrijven) plus een pompovercapaciteit overeenkomend met 0,3 mm/h voor bedrijfsterreinen en (verbeterd) gescheiden stelsels en 0,7 mm/h (maximaal 150 - m²/woning) voor de overige gebieden. Indien er al een zuiveringstechnische werk aanwezig is, in het bijzonder wanneer dit recentelijk is gerealiseerd, dan is de geïnstalleerde capaciteit in eerste instantie maatgevend. In veel gevallen zijn in het verleden afspraken gemaakt over de afvoerdebieten tussen waterkwaliteitsbeheerders en de gemeenten. Voorts blijft het gewenst dat de afvoer zoveel mogelijk wordt beperkt. Indien door een optimalisatiestudie (riolering en zuivering) blijkt, dat een andere afvoer tot een meer optimale oplossing leidt, kan van de norm, zowel naar boven als naar beneden, worden afgeweken.

Nieuw beleid

In het kader van de ontwikkelingen rond de NW4 en de toename van de mogelijkheden tot afkoppelen is een verminderd aanbod dan wel verminderde toename van het aanbod te verwachten. Het tempo en de omvang zijn echter niet in te schatten.

Realisatie

De waterkwaliteitsbeheerder zal waar mogelijk ontwikkelingen als hierboven stimuleren.

Consequenties

De consequentie van de hierboven beschreven ontwikkeling is dat op termijn relatief minder afvalwater naar de afvalwaterzuiveringsinrichtingen zal worden gevoerd. Naar verwachting zal dat op korte termijn geen essentiële veranderingen teweeg brengen in de (gewenste) capaciteit van de afvalwaterzuiveringsinrichtingen.

6.5.3 Beleid voor lozingen door het ontbreken van riolering

Omschrijving

Door het ontbreken van riolering vindt lozing plaats van afvalwater in het oppervlaktewater. Dit betreft in hoofdzaak lozingen vanuit woningen en bedrijven gelegen in het buitengebied.

Doel

Het beleid is gericht op het verminderen van de omvang en het effect van lozingen in het buitengebied. Dit kan het beste gebeuren door in ongerioleerde gebieden nog zoveel mogelijk riolering aan te leggen. Dit is de meest duurzame oplossing om de belasting van het oppervlaktewater met stoffen verder terug te dringen. Prioriteit wordt gegeven aan gebieden die in het IWBP zijn aangewezen als "urgent te rioleren gebied".

Bestaand beleid

In de Wet Milieubeheer is geregeld dat gemeenten de zorgplicht hebben om het afvalwater in te zamelen. Dit houdt in dat in principe alle lozingen van afvalwater (woningen, bedrijven, woonboten, campings, recreatiewoningen en recreatievoorzieningen, enz.) binnen een gemeente op de riolering moeten worden aangesloten. Dit geldt zeker voor de bebouwde kom. In het buitengebied liggen lozingspunten vaak ver uit elkaar. Het is dan niet altijd doelmatig om riolering aan te leggen. De waterkwaliteitsbeheerder heeft daarom in het IWBP gebieden benoemd als urgent te rioleren. Deze gebieden staan ook genoemd in het provinciaal waterhuishoudingsplan. Hier is aanleg van riolering zeker doelmatig en noodzakelijk voor een goede waterkwaliteit. Aanleg van riolering in deze gebieden is daarom steeds inzet geweest van het overleg met de gemeenten. Lozingen buiten deze gebieden hebben minder prioriteit gekregen. De Wet Milieubeheer geeft Gedeputeerde Staten de bevoegdheid om aan gemeenten voor bepaalde delen van het grondgebied ontheffing van de zorgplicht te verlenen.

Nieuw beleid

In de provinciale beleidsnota: "Rioleringsbeleid in het buitengebied" is vastgelegd dat gemeenten in ieder geval riolering moeten aanleggen in de "urgent te rioleren gebieden". In Zuid-Holland Zuid bevinden zich nog circa 1900 ongerioleerde panden in urgent te rioleren gebieden (peildatum maart 1998).

Ook dient de gemeente riolering aan te leggen indien aansluiting op de riolering mogelijk is voor een bedrag dat lager is dan een vastgesteld omslagbedrag. De vastgestelde omslagbedragen zijn afhankelijk van de kwetsbaarheid van een gebied en de grondsoort. Zijn de kosten hoger dan het omslagbedrag moeten gemeente en waterkwaliteitsbeheerder samen uitmaken of riolering nog mogelijk is of dat er een alternatief gerealiseerd moet worden. Dit alternatief kan bestaan uit een IBA (Individuele Behandelingsinstallatie van Afvalwater), een CBA (Collectieve Behandelingsinstallatie van Afvalwater) of een verbeterde septictank met een inhoud van 6 m³. Verder staat het provinciale beleid behoudens uitzonderlijke situaties geen nieuwe lozingen toe in het buitengebied. Het provinciale beleid gaat in dergelijke gevallen uit van aanleg van riolering.

De provincie heeft de financiering van de aanleg van riolering of alternatieven losgekoppeld van de omslagpunten. Gemeenten betalen de volledige kosten in de urgent te rioleren gebieden. In overige gevallen betalen de gemeenten maximaal f 25.000,- per aansluiting van 3 v.e. op de riolering of bij realisatie van een alternatief. Daarboven moeten andere belanghebbende partijen bijdragen in de realisatie van de gekozen oplossing. Bij grotere lozingen en lozingen met een speciaal karakter (glastuinbouwbedrijven en melkveehouderijen) geldt dat gemeenten meer

moeten bijdragen. Een ander element in het ontheffingenbeleid is dat als gemeente en waterkwaliteitsbeheerder het eens zijn over de te treffen voorzieningen, de provincie zonder meer ontheffing van de zorgplicht verleent; dus zonder inhoudelijke toetsing op de verschillende onderdelen van het ontheffingenbeleid.

Lozingenbesluit Wvo huishoudelijk afvalwater

Het lozingenbesluit Wvo huishoudelijk afvalwater stelt algemene regels aan directe lozingen van huishoudelijk afvalwater. Met behulp van dit besluit is het onder andere mogelijk om lozingen, die plaatsvinden binnens een afstand van 40 m van de riolering, op termijn te beëindigen. Deze 40 m geldt voor kleine lozers van huishoudelijk afvalwater (<10 v.e.). Voor grotere lozingen van huishoudelijke aard tot 200 v.e. gelden grotere afstanden tot de bestaande riolering. Lozingen van huishoudelijk afvalwater met een vervuilingswaarde >200 v.e. en lozingen van bedrijfsafvalwater zijn vergunningplichtig. In de vergunning kan de waterkwaliteitsbeheerder nadere eisen stellen aan de wijze waarop het afvalwater behandeld moet worden. Voor de grotere lozers zal zoveel mogelijk getracht worden aan te sluiten op de riolering. Blijkt dit niet mogelijk dan zal in overleg met gemeente en lozer naar een alternatieve oplossing moeten worden gezocht. Indien aansluiting op de riolering niet kan plaatsvinden dient de lozer voor de alternatieve behandeling van het afvalwater tenminste een septictank met een inhoud van 6 m³ aan te leggen. Voor nieuwe lozingen is een Wvo-vergunning nodig.

Huidige situatie

Na de beëindiging van de verfijningsregeling in 1989 zijn in het beheersgebied van de waterkwaliteitsbeheerder nog circa 1500 panden aangesloten op de riolering. Ruim 1000 van deze panden liggen in gebieden die in het IWBP als "urgent te rioleren gebied" zijn aangemerkt. In deze urgent te rioleren gebieden bevinden zich nu nog ruim 1900 ongerioleerde panden die eigenlijk in de planperiode van IWBP op de riolering aangesloten hadden moeten worden. Buiten deze gebieden liggen ook nog ruim 5500 ongerioleerde panden aan. Dit betekent dat er ook buiten de "urgent te rioleren gebieden" nog lozingssituaties voorkomen die het bereiken van de waterkwaliteitsdoelstellingen belemmeren. Dit geldt zowel voor de (zeer) kwetsbare gebieden als voor de niet kwetsbare gebieden.

Beleid zuiveringsschap

De inzet van de waterkwaliteitsbeheerder is erop gericht om de beste oplossing voor de waterkwaliteit te bereiken. Met de aanleg van riolering is het mogelijk om lozingen in zijn geheel uit een gebied te verwijderen en te verplaatsen naar lokaties waar de lozing minder schadelijk is. Zowel de provincie als het zuiveringsschap beschikken echter niet over sanctiemogelijkheden om de aanleg van riolering af te dwingen. In goed overleg met gemeenten zal worden bezien waar aanleg van riolering nog mogelijk is. Voor bestaande lozingen wil het zuiveringsschap dit bereiken door middel van de volgende benadering:

1. Aanleg van riolering in alle "urgent te rioleren gebieden", door en op kosten van de gemeente.
2. In alle gebieden geldt dat riolering moet worden aangelegd indien de kosten voor aanleg van riolering per aansluiting lager zijn dan het omslagpunt. Voor gewone huishoudelijke lozingen gelden de volgende omslagbedragen:

Soort gebied/water	Zand	Klei	Veen
Niet kwetsbaar	f 18.905,-	f 21.285,-	f 23.675,-
Kwetsbaar	f 18.905,-	f 21.285,-	f 23.675,-
Zeer kwetsbaar	f 36.200,-	f 39.730,-	f 48.060,-

Bedragen per aansluiting (3 v.e.), gebaseerd op prijspeil 1995. Bedragen worden regelmatig geëvalueerd, voor het eerst in 2000.

Tabel 6.2: Omslagbedragen huishoudelijke lozingen

Er zijn nog aparte omslagbedragen voor glastuinbouwbedrijven en veehouderijen vastgesteld. Voor lozingen tot 10 v.e. zijn de bijdragen van de gemeenten vastgelegd. Voor grotere lozingen

dient in het maatwerkoverleg tussen de waterkwaliteitsbeheerder en de gemeente overeenstemming te worden bereikt over de te treffen voorziening(en) en de verdeling van de kosten.

Indien de kosten van aansluiten onder het drempelbedrag liggen, maar meer bedragen dan de maximale bijdrage van de gemeente (f 25.000,-), zal de waterkwaliteitsbeheerder samen met eventueel andere belanghebbenden de meerkosten voor zijn rekening nemen. Vertrekpunt hierbij is dat alle belanghebbenden een gelijke bijdrage leveren. Dit doet zich alleen voor in zeer kwetsbare gebieden.

3. In kwetsbare en niet kwetsbare gebieden is de waterkwaliteitsbeheerder bereid de aanleg van riolering te stimuleren door met een maximale bijdrage tot f 8.000,- de maximale bijdrage van de gemeente van f 25.000,- te verhogen tot f 33.000,-.
4. Liggen de kosten voor aanleg van riolering in zeer kwetsbare gebieden boven het omslagpunt of in andere gebieden boven de f 33.000,-, dan moet in het maatwerkoverleg worden bepaald wat er met het afvalwater moet gebeuren. Alle mogelijke alternatieven moeten dan tegen elkaar worden afgewogen.
5. Omdat er landelijk nog maar weinig ervaring is opgedaan met de aanleg en het gebruik van IBA's en CBA's zal de waterkwaliteitsbeheerder de realisatie van deze voorzieningen niet actief stimuleren. De inzet is voornamelijk met prioriteit gericht op het aanleggen van riolering in die gebieden waar dit nog tegen aanvaardbare kosten kan worden gerealiseerd. Slechts in uitzonderingsgevallen zal de waterkwaliteitsbeheerder de realisatie van IBA's of CBA's bevorderen. Deze uitzonderingen kenmerken zich door bijzondere waterkwaliteitsdoelstellingen (bijvoorbeeld in zeer kwetsbare gebieden), daar waar nieuwe lozingen onder voorwaarde worden toegestaan en/of locaties waar met de inzet van een CBA een aanzienlijke en gewenste verbetering van de waterkwaliteit kan worden bereikt. Bij de keuze van een CBA in een specifiek geval gewenst is, kunnen ook bedrijfseconomische overwegingen een rol spelen. CBA's hebben de voorkeur boven IBA's.
6. Als alternatief voor riolering in individuele gevallen zal in het algemeen kunnen worden volstaan met een 6 m³ septictank.
7. De waterkwaliteitsbeheerder zal zorg dragen voor de aanleg en het beheer van CBA's. Voor het niet hoeven aanleggen van riolering betaalt de gemeente in een dergelijk geval een afkoopsom van maximaal f 25.000,- per aansluiting aan de waterkwaliteitsbeheerder.
8. Indien de kosten voor realisatie van alternatieven zoals CBA's en IBA's meer bedragen dan f 25.000,- per aansluiting van 3 v.e. zal de waterkwaliteitsbeheerder samen met eventueel andere belanghebbenden de meerkosten voor haar rekening nemen.

Kleine kernen regeling

De waterkwaliteitsbeheerder trekt de kleine kernen regeling in. Bestaande afspraken worden echter gerespecteerd. Bij gebruikmaking van de kleine kernenregeling vervallen echter wel de aanspraken op een bijdrage via dit ontheffingsbeleid.

Lokale knelpunten

Iedere lozing via een septictank (of een IBA/CBA) betekent een flinke lokale belasting van het oppervlaktewater, zeker als het ontvangend oppervlaktewater klein is. Indien de lozing op een kleine, ondiepe, stagnante sloot plaatsvindt kan dit leiden tot een zeer slechte waterkwaliteit met eventueel stankproblemen of zelfs gezondheidsproblemen voor dier of mens. Op grotere afstand van een dergelijke lozing wordt het effect van de lozing vaak niet meer teruggevonden. De provincie geeft in haar ontwerp-beleidsnota aan dat in de gebieds- en locatiegerichte verfijning aan dit punt aandacht moet worden geschonken. De waterkwaliteitsbeheerder zal dit soort locaties in het kader van het maatwerkoverleg in beeld brengen. Waar deze gevallen zich voordoen zal in eerste instantie de lozer worden aangesproken op de slechte situatie. De waterkwaliteitsbeheerder zal suggesties doen voor verbetering van de situatie. Indien de verbetering een meer algemeen belang dient zal in voorkomende gevallen in overleg met betrokkenen een voorstel tot verbetering van de lokale situatie worden uitgewerkt. De lozer/eigenaar speelt hierbij ook een belangrijke

rol. Indien gemeente en zuiveringsschap overgaan tot verbetering van de situatie moet door middel van een overeenkomst met de lozer/eigenaar de nieuwe situatie worden vastgelegd.

Realisatie

In de planperiode zal het maatwerkoverleg met gemeenten plaatsvinden om inhoud te geven aan het nieuwe beleid. Op grond hiervan zal duidelijk worden waar nog riolering kan worden aangelegd en waar alternatieven moeten komen. Naar verwachting zullen nog ruim 1900 panden in urgent te rioleren gebieden en ruim 2100 panden in overige gebieden aangesloten worden op de riolering. Verder wordt verwacht dat circa 100 panden worden aangesloten op een CBA of IBA. Ook de aanleg van deze voorzieningen zal binnen de planperiode voor een groot deel worden gerealiseerd. In 2005 dienen volgens het lozingenbesluit Wvo huishoudelijk afvalwater in ieder geval de nodige minimale voorzieningen te zijn getroffen.

Consequenties

Het verwachte resultaat en de financiële consequenties voor de waterkwaliteitsbeheerder zijn weergegeven in tabel 6.3.

Gebieden/voorzieningen	Aantal aansluitingen	Kosten ZHEW x 1 min
Urgent te rioleren gebieden	1960	0
Zeer kwetsbare gebieden: riolering	250	3,2
Zeer kwetsbare gebieden: CBA's en IBA's	100	0,5
Overige gebieden: riolering	1900	11,3
Totaal	4210	15
Ontheffing (blijvende directe lozingen)	3170	-
Onvoorzien		1
Totaal	7380	16

Tabel 6.3: Resultaat en financiële consequenties van het nieuwe beleid inzake rioleringen buitengebied.

Totaal heeft de waterkwaliteitsbeheerder naar verwachting f 16.000.000.- nodig voor bijdragen in aansluiting op de riolering en de aanleg van CBA's.

6.6 Transport van afvalwater

Omschrijving

Onder transport van afvalwater wordt verstaan het vanuit rioleringssystemen transporteren van afvalwater naar een afvalwaterzuiveringsinrichting van de waterkwaliteitsbeheerder voor zover dit voor rekening van de waterkwaliteitsbeheerder komt.

Doel

Het in rioleringssystemen verzamelde afvalwater wordt getransporteerd naar een afvalwaterzuiveringsinrichting waar het gezuiverd wordt.

Bestaand beleid

Over het transport van afvalwater vanuit de riolering naar de afvalwaterzuiveringsinrichting maakt de waterkwaliteitsbeheerder afspraken met de gemeente. Uitgangspunt hierbij is dat die hoeveelheid afvalwater wordt getransporteerd die in het rioleringsplan van de betreffende gemeente is vastgelegd.

Nieuw beleid

Geen.

Realisatie

Niet van toepassing.

Consequenties

Als wijzigingen in het transport van afvalwater optreden, worden de omvangrijke werken als kapitaalswerk opgenomen in het meerjarenplan van de waterkwaliteitsbeheerder.

6.7 Zuivering van afvalwater

Omschrijving

Onder zuivering van afvalwater wordt verstaan het zuiveren van afvalwater afkomstig uit gemeentelijke rioleringsstelsels.

Doel

Doel is het tot een dusdanig niveau zuiveren van afvalwater, dat het geloosde gereinigde afvalwater (effluent) geen belemmering vormt voor het bereiken van de gewenste waterkwaliteit van het ontvangende oppervlaktewater.

Bestaand beleid

Als uitgangspunt wordt gehanteerd dat het door rioleringsystemen verzamelde afvalwater zodanig wordt gezuiverd, dat de kwaliteit voldoet aan de in de Wvo lozingsvergunningen opgenomen effluenteisen. De lozingeisen voor fosfaat waren vastgelegd in het 'Besluit inzake grenswaarden voor fosfaat in door rioolwaterzuiveringsinrichtingen te lozen afvalwater' d.d. 13 juni 1990.

Een aantal afvalwaterzuiveringsinrichtingen loost op oppervlaktewater met de functie recreatie- of zwemwater. Hiervoor geldt een bacteriologische eis. Het IWBP voorzag in de desinfectie van het effluent met chloorbleekloog op de afvalwaterzuiveringsinrichtingen Hellevoetsluis en Heenvliet. Deze afvalwaterzuiveringsinrichtingen lozen op het Kanaal door Voorne. De bacteriologische kwaliteit werd niet gehaald bij de afvalwaterzuiveringsinrichting Hellevoetsluis.

Nieuw beleid

Ten opzichte van het IWBP is de voornaamste wijziging, dat thans het Lozingenbesluit Wvo stedelijk afvalwater d.d. 24 februari 1996 van kracht is. In dit Lozingenbesluit zijn de effluenteisen opgenomen waaraan minimaal moet worden voldaan. Bovengenoemd besluit voor fosfaat is komen te vervallen. Inhoudelijk leidt dit niet tot een wijziging in het werkenprogramma. De lozingeisen waarvan in het IWBP werd uitgegaan, zijn bij het van kracht worden van het Lozingenbesluit overigens niet gewijzigd. De belangrijkste effluenteisen betreffen de eisen voor fosfor en stikstof. Voor zowel fosfor als stikstof gelden de grenswaarden niet, indien het totale zuiveringsrendement van de afvalwaterzuiveringsinrichtingen van de waterkwaliteitsbeheerder tenminste 75% is voor bestaande en nieuwe afvalwaterzuiveringsinrichtingen met een ontwerpcapaciteit < 20.000 i.e.

Naast het voldoen aan de in het Lozingenbesluit Wvo stedelijk afvalwater door de rijksoverheid aangegeven eisen kan het noodzakelijk zijn om in specifieke situaties verdergaande zuivering van het afvalwater te realiseren. Dit geldt met name wanneer met het voldoen aan de standardeisen niet aan de geldende doelstelling voor oppervlaktewaterkwaliteit voldaan kan worden. Dit treedt bijvoorbeeld op bij lozingen op relatief klein ontvangend oppervlaktewater en wanneer de lozing een oppervlaktewater met een hogere functiedoelstelling negatief beïnvloedt.

Realisatie

Voor fosfor kan door de waterkwaliteitsbeheerder op de meest economische wijze aan de eisen worden voldaan door naast de effluenteisen voor nieuwe afvalwaterzuiveringsinrichtingen > 20.000 i.e. voor de overige afvalwaterzuiveringsinrichtingen uit te gaan van het 75% verwijderingsscenario. In 1996 is het 75%-verwijderingsniveau gehaald.

Het huidige stikstofverwijderingsrendement op de afvalwaterzuiveringsinrichtingen van de waterkwaliteitsbeheerder bedraagt ruim 60%. Door het uitvoeren van de geplande nieuwbouwprojecten zal het stikstofverwijderingsrendement in 1998 circa 65% bedragen. Voor de waterkwaliteitsbeheerder is in het Lozingenbesluit vastgelegd dat uiterlijk 31 december 2005 volledig aan de stikstofeisen moet worden voldaan. Het huidige beleid is erop gericht aan deze doelstelling in het jaar 2005 te voldoen.

Voor afvalwaterzuiveringsinrichtingen die lozen op recreatie- of zwemwater zullen maatregelen worden getroffen daar waar de bacteriologische kwaliteit onvoldoende is. Bij de uitbreiding van de capaciteit van de afvalwaterzuiveringsinrichting Hellevoetsluis wordt de bestaande desinfectie met chloorbleekloog vervangen door een desinfectie met ultraviolet licht. De nadelige milieueffecten van chloorbleekloog worden daarmee ondervangen. De resultaten van deze nieuwe wijze van desinfectie worden in 1999 bekend. Vervolgens zal worden nagegaan of voor de desinfectie van de afvalwaterzuiveringsinrichting Heenvliet ook op ultraviolet licht moet worden overgeschakeld.

De afvalwaterzuiveringsinrichtingen Meerkerk, Stolwijk en Berkenwoude lozen hun effluent ook op recreatiewater. Deze drie installaties zijn in het recente verleden uitgebreid dan wel vernieuwd. De verwachting is, dat de vernieuwde installaties geen belemmering (meer) zullen zijn voor het bereiken van de bacteriologische eis van het ontvangend oppervlaktewater. In de planperiode zal hier nader onderzoek naar worden verricht.

De afvalwaterzuiveringsinrichting Leerdam loost op de Linge met als functie recreatie- en zwemwater. Het waterkwaliteitsbeheer berust bij het zuiveringsschap Rivierenland. Aan de lozing van het effluent zijn geen eisen gesteld voor wat betreft de bacteriologische kwaliteit.

In de uitwerking van de gebiedsgerichte plannen wordt verder bezien of verdere aanscherping van de lozingseisen gewenst is. Nieuwe verdergaande doelstellingen voor lozingen van afvalwaterzuiveringsinrichtingen spelen op dit moment voor de installaties Goudswaard (lozing in natuurgebied) en Strijen (negatieve invloed lokale waterkwaliteit).

Consequenties

Eventuele wijzigingen in het werkprogramma dan wel significante consequenties voor de afvalwaterzuiveringsinrichtingen worden verwerkt in het meerjarenplan van de waterkwaliteitsbeheerder.

6.8 Verwerken en afzetten van slib

Omschrijving

Onder verwerken en afzetten van slib wordt verstaan, het ontwateren van slib dat op afvalwaterzuiveringsinrichtingen wordt geproduceerd en het vervolgens afvoeren van het ontwaterde slib voor verdere verwerking.

Doel

Doel is het op een milieuhygiënisch verantwoorde wijze verwerken en afzetten van het op de afvalwaterzuiveringsinrichtingen geproduceerde zuiveringsslib.

Bestaand beleid

In het IWBP is niet afzonderlijk ingegaan op de verwerking en afzet van zuiveringsslib.

Nieuw beleid

Het op de afvalwaterzuiveringsinrichtingen geproduceerde zuiveringsslib wordt na ontwatering in opdracht van de waterkwaliteitsbeheerder, door DRSH Zuiveringsslib N.V. afgevoerd en verbrand in de slibverbrandingsinstallatie te Dordrecht, dan wel gestort in de Slufter. DRSH Zuiveringsslib N.V. is opgericht door de hoogheemraadschappen van Delfland, Rijnland en Schieland en het zuiveringsschap Hollandse Eilanden en Waarden.

Realisatie

Momenteel wordt nog een gedeelte van het geproduceerde zuiveringsslib gestort in de Slufter. Zodra de uitbreiding van de verbrandingscapaciteit van de slibverbrandingsinstallatie te Dordrecht is gerealiseerd, zal in 1998 het storten van slib in de Slufter worden beëindigd.

Consequenties

De financiële consequenties van de uitbreiding van de slibverbrandingscapaciteit zijn reeds verwerkt in de vigerende voortschrijdende meerjarenbegrotingen van de waterkwaliteitsbeheerder.

7 Inrichting en beheer

7.0 Algemeen

In hoofdstuk 7 worden de volgende tot het thema inrichting en beheer behorende beleidsproducten behandeld:

- Beheer en onderhoud watergangen en kunstwerken;
- Baggeren;
- Handhaving peilbesluiten;
- Vergunningen en ontheffingen waterkwantiteitsbeheer;
- Handhaving waterkwantiteitsbeheer;
- Projecten integraal waterbeheer.

7.1 Beheer en onderhoud watergangen en kunstwerken

7.1.0 Algemeen

Ten aanzien van het beleidsproduct beheer en onderhoud van watergangen en kunstwerken wordt een onderscheid gemaakt in:

- Keur en legger;
- Aanleg en onderhoud watergangen;
- Aanleg en onderhoud kunstwerken.

7.1.1 Keur en legger

Omschrijving

Het opstellen c.q. herzien van een keur en legger.

Doel

Het door middel van verboden en geboden in juridische zin beschermen van de objecten die het waterschap beheert alsmede het vastleggen van de onderhoudsverplichtingen ten aanzien van deze objecten.

Bestaand beleid

De waterschappen streven voor hoofdwatergangen en singels naar een minimale waterdiepte van 1 m ten opzichte van het zomerpeil. Voor de andere watergangen wordt gestreefd naar een minimale waterdiepte van 0,50 m ten opzichte van het zomerpeil. Voor deze minimale waterdiepten wordt het voorbehoud gemaakt dat een en ander alleen kan worden gerealiseerd wanneer grondsoort en breedte van de watergang dit toelaten. Voor het realiseren van genoemde maten wordt de volgende aanpak gehanteerd:

- De waterkwaliteitsbeheerder geeft aan waar een watergang verdiept dient te worden de waterkwaliteit te verbeteren;
- De waterkwaliteitsbeheerder draagt eenmalig de kosten van de verdieping voor zover deze verder gaat dan de legger- of keurmaat;
- De waterkwantiteitsbeheerder past de legger- of keurmaat aan;
- De onderhoudsplichtige draagt vervolgens de kosten van het onderhoudsbaggerwerk, zoals dat voortvloeit uit het handhaven van de nieuwe legger- of keurmaat.

Nieuw beleid

Model-keur en model-leggers

Tijdens de planperiode van het IWBP zijn een model-keur en model-leggers voor het waterkeringen- en waterkwantiteitsbeheer ontwikkeld. Met deze modellen wordt voor de ingelanden in het gebied Zuid-Holland Zuid de gewenste uniformiteit van de regelgeving bereikt.

Waterkwaliteitskeur

Tijdens de planperiode van het IWBP is ook de vraag onderzocht of en zo ja in hoeverre in de keur van een waterkwantiteitsbeheerder bepalingen kunnen worden opgenomen ter bescherming van de waterkwaliteit. Een waterkwaliteitsbeheerder heeft de bevoegdheid keurbepalingen te stellen ter bescherming van de waterkwaliteit, voor zover daarin bij hogere regelgeving niet is voorzien. De Wvo en de daarop gebaseerde regelingen zijn zodanig van aard dat geen ruimte bestaat om bij keur nadere regels te stellen voor activiteiten waardoor anders dan met behulp van een werk verontreinigende of schadelijke stoffen in oppervlaktewater worden gebracht. Een mogelijkheid is wel dat in de keur of legger van een waterkwantiteitsbeheerder voor hoofd- en andere watergangen de minimale waterdiepten worden vastgelegd die vanuit het waterkwaliteitsbeheer gewenst zijn. Ook is het mogelijk om in de keur van een waterkwantiteitsbeheerder bepalingen op te nemen die primair zijn gericht op het waterkwantiteitsbeheer, maar die een positief effect hebben op de waterkwaliteit.

Aangepaste streefdiepte

Wanneer door fysieke omstandigheden de streefdiepten van 1 m voor hoofdwatgangen en singels en 0.5 m voor andere watergangen niet kunnen worden gerealiseerd, is het mogelijk voor elke watergang een aangepaste streefdiepte te bepalen, gerelateerd aan de breedte. Dit principe hebben de waterschappen verder uitgewerkt in de gebiedsgerichte plannen.

Realiseren streefdiepten en aangepaste streefdiepten

De streefdiepten en aangepaste streefdiepten zullen in principe pas worden gerealiseerd nadat de legger- of keurmaten hiermee in overeenstemming zijn gebracht.

Overleg met onderhoudsplichtigen

Voorafgaand aan het realiseren van de streefdiepten wordt overleg gevoerd met de onderhoudsplichtigen over het op de nieuwe maatvoering onderhouden van de watergangen. Dit overleg zal niet gevoerd worden met elke particuliere onderhoudsplichtige afzonderlijk, maar met de overkoepelende belangenorganisaties. Daarbij zal wel aandacht worden geschonken aan de wijze waarop rekening kan worden gehouden met de belangen van individuele onderhoudsplichtigen.

Herziening leggers

Bij de herziening van de leggers zal bij het bepalen van de maatvoering van hoofdwatgangen naast de waterkwantiteitsdoelstellingen rekening gehouden worden met bijvoorbeeld het realiseren van natuurdoelstellingen. In de nieuwe leggers geldt als uitgangspunt dat het waterschap onderhoudsplichtige is voor zowel het dagelijks als voor het buitengewoon onderhoud van de hoofdwatgangen. De bovenwaterluds in de beheersgebieden van de hoogheemraadschappen van de Alblasserwaard en de Vijfheerenlanden en van de Krimpenerwaard, en ook van het waterschap De Grootte Waard vormen hierop een uitzondering. In deze gebieden is in verband met gebiedsspecifieke omstandigheden het dagelijks onderhoud van de bovenwaterluds van hoofdwatgangen reglementair opgedragen aan de aangelanden.

De waterschappen binnen Zuid-Holland Zuid streven naar eenduidige en uniforme criteria voor het bepalen of een watergang als hoofdwatgang moet worden aangemerkt. De waterschappen hanteren de volgende definitie voor hoofdwatgangen:

'Hoofdwatgangen zijn watergangen die naast een functie voor de ontwatering van de aangrenzende percelen een functie vervullen bij de wateraf- en/of -aanvoer en/of waterberging en die over een maatvoering moeten beschikken die groter is dan de maatvoering die in de legger is opgenomen voor andere watergangen.'